	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	หน่วยที่ 1
	ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2105-2002	เวลาเรียนรวม 72 คาบ
	ชื่อหน่วย ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวงจรไฟฟ้า	สอนครั้งที่ 1-2/18
ชื่อเรื่อง พื้นฐานไฟฟ้ากระแสสลับ	จำนวน 8 คาบ	

หัวข้อเรื่อง

1.1 อะตอม	1.2 ประจุไฟฟ้า
1.3 แรงดันไฟฟ้า	1.4 กระแสไฟฟ้า
1.5 ความต้านทานไฟฟ้า	1.6 วงจรไฟฟ้าเบื้องต้น
1.7 การวัดทางไฟฟ้า	1.8 สูตรสาระสำคัญ

สมรรถนะย่อย

1. แสดงความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวงจรไฟฟ้ากระแสตรง
2. ปฏิบัติการต่อวงจร วัด และทดสอบค่าแรงดันไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้าเกี่ยวกับเซลล์ไฟฟ้า

จุดประสงค์การปฏิบัติ

ด้านความรู้

1. อธิบายความหมายและองค์ประกอบของอะตอม	2. อธิบายการเกิดอิเล็กตรอนอิสระ
3. บอกการเกิดไอออนบวกและไอออนลบ	4. บอกประเภทของสาร
5. คำนวณประจุไฟฟ้า	6. อธิบายความสัมพันธ์ของแรงดันไฟฟ้า พลังงานไฟฟ้าและประจุไฟฟ้า
7. คำนวณแรงดันไฟฟ้า	8. อธิบายความหมายของเซลล์กัลวานิก
9. คำนวณช่วงเวลาใช้งานของแบตเตอรี่	10. อธิบายความสัมพันธ์ของกระแสไฟฟ้า ประจุไฟฟ้าและเวลา
11. คำนวณกระแสไฟฟ้า	12. อธิบายความหมายของความต้านทานไฟฟ้า
13. คำนวณค่าความนำไฟฟ้า	14. บอกชนิดของตัวต้านทานและยกตัวอย่าง
15. อ่านค่ารหัสแถบสีและรหัสตัวเลขตัวอักษรของตัวต้านทาน	
16. บอกองค์ประกอบของวงจรไฟฟ้า	17. อธิบายวิธีการวัดแรงดันไฟฟ้าในวงจรไฟฟ้า
18. อธิบายวิธีการวัดกระแสไฟฟ้าในวงจรไฟฟ้า	19. อธิบายวิธีการวัดความต้านทานในวงจรไฟฟ้า

ด้านทักษะ

1. ต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบอนุกรม	2. ต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบขนาน
3. ต่อเซลล์ไฟฟ้าแบบผสม	4. ใช้มัลติมิเตอร์วัดค่าแรงดันไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้า

ด้านคุณธรรม จริยธรรม/บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แสดงออกด้านความสนใจใฝ่รู้ การตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ สุจริต ความมีน้ำใจและแบ่งปัน
ความร่วมมือ/ยอมรับความคิดเห็นส่วนใหญ่

เนื้อหาสาระ

1.1 อะตอม

อะตอม ประกอบด้วยอนุภาคที่เล็กลงไปอีกซึ่งเป็นที่มีความสำคัญทางไฟฟ้า อนุภาคนี้คือ อิเล็กตรอน โปรตอน และนิวตรอน ส่วนตรงกลางของอะตอมเรียกว่า นิวเคลียส ประกอบด้วยประจุไฟฟ้าที่เป็นบวก เรียกว่า โปรตอน และประจุไฟฟ้าที่เป็นกลางทางไฟฟ้า (หรือไม่มีประจุไฟฟ้า) เรียกว่า นิวตรอน ส่วนอิเล็กตรอนจะเป็นประจุไฟฟ้าลบ

1.2 ประจุไฟฟ้า

ประจุไฟฟ้ามี 2 ชนิด คือ ประจุไฟฟ้าบวก ได้แก่ โปรตอน และประจุไฟฟ้าลบ ได้แก่ อิเล็กตรอน ทั้งโปรตอนและอิเล็กตรอนมีประจุไฟฟ้าเท่ากันคือ 1.6×10^{-19} คูลอมบ์

1.3 แรงดันไฟฟ้า

แรงดันไฟฟ้า คือ ความต่างศักย์ไฟฟ้าที่เกิดขึ้นระหว่างจุดสองจุด ความต่างศักย์ไฟฟ้ามีหน่วยเป็นโวลต์ (Volt) ถ้าแทนความต่างศักย์ไฟฟ้าระหว่างจุดสองจุดในวงจร ไฟฟ้าด้วยค่าของแรงดันไฟฟ้า ความต่างของค่าที่ได้นี้คือ แรงดันไฟฟ้า ซึ่งเป็นแรงที่เกิดจากพลังงานไฟฟ้า และเป็นแรงดันที่ทำให้เกิดการเคลื่อนที่ของประจุไฟฟ้า

ขั้วหรือทิศทางของแรงดันไฟฟ้านั้นจะกำหนดให้มีทิศทางจากศักย์ไฟฟ้าต่ำไปสู่จุดศักย์ไฟฟ้าสูง ดังนั้นเซลล์ไฟฟ้าจะกำหนดทิศทางเป็นมาตรฐานตามทิศทางกระแสไฟฟ้าทั่วไป และแรงดันไฟฟ้าตกคร่อมจะมีทิศทางตรงกันข้ามกับทิศทางของกระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่านโหลดนั้น

แหล่งกำเนิดแรงดันไฟฟ้า (Sources of Voltage) คือ แหล่งพลังงานไฟฟ้ากระแสตรงที่สามารถจ่ายพลังงานไฟฟ้าให้กับเครื่องใช้ไฟฟ้าได้ แหล่งกำเนิดไฟฟ้ากระแสตรงที่ใช้อยู่ทั่วไป คือ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ เซลล์แสงอาทิตย์ เครื่องกำเนิดไฟฟ้าและเพาเวอร์ซัพพลาย

1.4 กระแสไฟฟ้า

กระแสไฟฟ้าเกิดจากการเคลื่อนที่ของประจุไฟฟ้าในตัวนำไฟฟ้า ประจุไฟฟ้าที่เคลื่อนที่ คือ อิเล็กตรอน การกำหนดทิศทางของกระแสไฟฟ้าที่เป็นมาตรฐานคือ ทิศทางการเคลื่อนที่ของประจุบวกหรือทิศทางกระแสไฟฟ้าทั่วไป ซึ่งมีทิศทางตรงกันข้ามกับทิศทางกระแสไฟฟ้าอิเล็กตรอน

ประจุไฟฟ้ามีหน่วยเป็น คูลอมบ์ (C) แรงดันไฟฟ้ามีหน่วยเป็น โวลต์ (V) กระแสไฟฟ้ามีหน่วยเป็น แอมแปร์ (A) ความจุพลังงานของแบตเตอรี่มีหน่วยเป็น แอมแปร์-ชั่วโมง (Ah) และพลังงานไฟฟ้า หน่วยเป็น จูล (J)

1.5 ความต้านทานไฟฟ้า

ความต้านทานไฟฟ้า 1 โอห์ม คือ ความต้านทานไฟฟ้าของสารที่ยอมให้กระแสไฟฟ้าไหลผ่าน 1 แอมแปร์ เมื่อป้อนแรงดันไฟฟ้าตกคร่อมตัวต้านทานนั้นเท่ากับ 1 โวลต์ มีหน่วยวัดเป็น โอห์ม (Ohm) ใช้สัญลักษณ์อักษรกรีกเรียกว่า โอเมกา แทนด้วย “ Ω ”

ตัวต้านทานแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ ชนิดค่าคงที่และชนิดที่เปลี่ยนแปลงค่าได้ ตัวต้านทานค่าคงที่ เช่น ตัวต้านทานแบบถ่าน แบบฟิล์ม และแบบไวร์วาวด์ เป็นต้น ส่วนตัวต้านทานที่เปลี่ยนแปลงค่าแบ่งเป็นตัวต้านทานเปลี่ยนแปลงค่าได้ด้วยมือ คือ โปเทนชิโอมิเตอร์ และรีโอสแตด และตัวต้านทานเปลี่ยนแปลงค่าได้อัตโนมัติ มีอยู่ 2 ชนิดคือ เทอร์มิสเตอร์ และโฟโตคอนดักตีฟเซลล์

ตัวต้านทานชนิดค่าคงที่จะอ่านค่าโดยใช้รหัสแถบสี และรหัสตัวเลขตัวอักษร

1.6 วงจรไฟฟ้าเบื้องต้น

วงจรไฟฟ้าจะประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ แหล่งจ่ายไฟฟ้า (Source) ตัวนำไฟฟ้า (Wire) และภาระทางไฟฟ้า (Load) และจะต้องให้ความสำคัญกับแรงดันไฟฟ้าก่อนกระแสไฟฟ้า

1.7 การวัดทางไฟฟ้า

แอมมิเตอร์ใช้วัดกระแสไฟฟ้า โดยต่ออนุกรมกับโหลดที่ต้องการวัด

โวลต์มิเตอร์ใช้วัดแรงดันไฟฟ้า โดยต่อคร่อม (ขนาน) กับโหลดที่ต้องการวัด

โอห์มมิเตอร์ใช้วัดความต้านทานไฟฟ้า โดยต่อคร่อม (ขนาน) กับโหลดที่ต้องการวัดและโหลดนั้นต้องไม่มีกระแสไฟฟ้าไหลผ่าน

กิจกรรมการเรียนรู้ (ครั้งที่ 1/18, คาบที่ 1-4/72)

1. ครูชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับจุดประสงค์ สมรรถนะและคำอธิบายรายวิชา การวัดผลและประเมินผลการเรียน คุณลักษณะนิสัยที่ต้องการให้เกิดขึ้น และข้อตกลงในการเรียน
2. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนหน่วยที่ 1
3. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน และครูให้หนังสือเรียน
4. ชั้น M ครูนำเข้าสู่บทเรียน และครูแจ้งจุดประสงค์การเรียน
5. ชั้น I ครูสอนเนื้อหาสาระทั้งหมด โดยบรรยาย ถามตอบประกอบสื่อเพาเวอร์พอยต์และของจริง
6. ชั้น A นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นกลุ่ม ๆ ละ 1 ข้อ ตามความสมัครใจ ขณะนักเรียนทำแบบฝึกหัดครูจะสังเกตการทำงานกลุ่ม
7. ชั้น P ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัดตามกลุ่ม และร่วมอภิปรายสรุปบทเรียน
8. ครูมอบหมายให้ทำแบบฝึกหัดข้อที่เหลือจากการทำในชั้นเรียนเป็นการบ้าน
9. ครูและนักเรียนร่วมทำความสะอาดเครื่องมือ อุปกรณ์และซ่อมแซมที่ชำรุดเพื่อเตรียมการนำไปทดลอง

กิจกรรมการเรียนรู้ (ครั้งที่ 2/18, คาบที่ 5-8/72)

1. ครูขานชื่อนักเรียน
2. ครูทบทวนเนื้อหา จากการสอนครั้งที่ 1 โดยการถามตอบและยกตัวอย่างของจริงและนักเรียนส่งการบ้าน
3. ชั้น M ครูนำเข้าสู่บทเรียน และครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
4. ชั้น I ครูสอนเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการใช้มัลติมิเตอร์ โดยบรรยาย ถามตอบประกอบสื่อเพาเวอร์พอยต์และของจริง
5. ชั้น A นักเรียนทำตามใบงานที่ 1 เรื่องเซลล์ไฟฟ้าและการวัดทางไฟฟ้า เป็นกลุ่ม ขณะนักเรียนทำการทดลองครูจะสังเกตการทำงานกลุ่มและประเมินผล
6. ชั้น P นักเรียนนำเสนอผลการทดลอง เป็นรายกลุ่มและร่วมสรุปผล
7. นักเรียนเก็บเครื่องมือและทำความสะอาดห้องเรียน
8. นักเรียนทดสอบหลังเรียนหน่วยที่ 1

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้ หนังสือเรียน หน่วยที่ 1, PowerPoint ประกอบการสอน และแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน
2. แหล่งการเรียนรู้ หนังสือ วารสารเกี่ยวกับวงจรไฟฟ้า, อินเทอร์เน็ต www.google.com

การวัดและการประเมินผล

การวัดผล (ใช้เครื่องมือ)	การประเมินผล (นำผลเทียบกับเกณฑ์และแปลความหมาย)
1. แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) หน่วยที่ 1	(ไว้เปรียบเทียบกับคะแนนสอบหลังเรียน)
2. แบบสังเกตการทำงานกลุ่มและนำเสนอผลงานกลุ่ม	เกณฑ์ผ่าน 60%
3. แบบฝึกหัดหน่วยที่ 1	เกณฑ์ผ่าน 50%
4. แบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 1	เกณฑ์ผ่าน 50%
5. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ตามสภาพจริง	เกณฑ์ผ่าน 60%

งานที่มอบหมาย

งานที่มอบหมายนอกเวลาเรียน ให้ทำแบบฝึกหัดข้อที่เหลือจากในชั้นเรียนให้เรียบร้อย ถูกต้อง สมบูรณ์

ผลงาน/ชิ้นงาน/ความสำเร็จของผู้เรียน

1. ผลการทำและนำเสนอแบบฝึกหัดหน่วยที่ 1 และผ่านเกณฑ์
2. ผลการทดลองตามใบงานที่ 1 เรื่องเซลล์ไฟฟ้าและการวัดทางไฟฟ้า และผ่านเกณฑ์
3. คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 1 และผ่านเกณฑ์

เอกสารอ้างอิง

1. ชำรงศักดิ์ หมินกำหริม. **วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2105-2002.** (2556).
นนทบุรี: ศูนย์หนังสือเมืองไทย.
2. Baker, Tim. (2002). **Experiments in DC/AC Circuits with Concepts.**
3. Boylestad, Robert. (2003). **Introductory Circuit Analysis.**
4. Cook, Nigel P. (2004). **Electronic. A Complete Course.**
5. _____ . (2005). **Introductory DC/AC Circuits**
6. Floyd, Thomas L. (2001). **Electronic Fundamentals.**
7. Robbins, Allan H. & Miller, Wilhelm C. (2004). **Circuit Analysis with Devices: Theory and Practice.**

บันทึกหลังการสอน

1. ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ผลการเรียนรู้ของนักเรียน/ผลการสอนของครู/ปัญหาที่พบ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. แนวทางการแก้ปัญหา

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตัวแทนนักเรียน

ลงชื่อ.....

(.....)

ครูผู้สอน

	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	หน่วยที่ 2
	ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2105-2002	เวลาเรียนรวม 72 คาบ
	ชื่อหน่วย กฎของโอห์ม กำลังงานและพลังงาน	สอนครั้งที่ 3/18
ชื่อเรื่อง กฎของโอห์ม กำลังงานและพลังงาน		จำนวน 4 คาบ

หัวข้อเรื่อง

2.1 กฎของโอห์ม	2.2 การประยุกต์ใช้กฎของโอห์ม
2.3 กำลังงานและพลังงาน	2.4 กำลังไฟฟ้าในวงจรไฟฟ้า
2.5 อัตรากำลังไฟฟ้าของตัวต้านทาน	2.6 สูตรสาระสำคัญ

สมรรถนะย่อย

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับกฎของโอห์ม กำลังงานและพลังงาน
2. ปฏิบัติการต่อวงจร วัด และทดสอบค่าตามกฎของโอห์ม

จุดประสงค์การปฏิบัติ

ด้านความรู้

1. อธิบายกฎของโอห์ม
2. คำนวณค่าในวงจรไฟฟ้าโดยใช้กฎของโอห์ม
3. อธิบายกำลังงานและพลังงาน
4. คำนวณกำลังงานและพลังงานตามโจทย์กำหนด
5. คำนวณกำลังไฟฟ้าในวงจรไฟฟ้าตามโจทย์กำหนด
6. เลือกใช้อัตรากำลังไฟฟ้าของตัวต้านทาน

ด้านทักษะ

1. ต่อวงจรการทดลองกฎของโอห์ม
2. วัดแรงดันไฟฟ้าตามการทดลองกฎของโอห์ม
3. วัดกระแสไฟฟ้าตามการทดลองกฎของโอห์ม
4. บันทึกข้อมูลในการทดลองกฎของโอห์ม
5. วิเคราะห์ข้อมูลในการทดลองกฎของโอห์ม
6. เขียนสรุปผลการทดลองกฎของโอห์ม

ด้านคุณธรรม จริยธรรม/บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แสดงออกถึงการตรงต่อเวลา ความสนใจใฝ่รู้ ไม่หยิ่งที่จะแก้ปัญหา ความซื่อสัตย์ ความ

ร่วมมือ

เนื้อหาสาระ

2.1 กฎของโอห์ม

กฎของโอห์ม (Ohm's Law) ซึ่งกล่าวว่า “ในวงจรไฟฟ้าใด ๆ กระแสไฟฟ้าจะแปรผันตรงกับแรงดันไฟฟ้าและแปรผกผันกับความต้านทานไฟฟ้า” ซึ่งเป็นกฎพื้นฐานที่มีประโยชน์มากในทางไฟฟ้าและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ดีกับความต้านทานที่เป็นเชิงเส้น เช่น ตัวต้านทานแบบถ่าน เป็นต้น

กฎของโอห์มจะอธิบายถึงความสัมพันธ์ของกระแสไฟฟ้า แรงดันไฟฟ้า และความต้านทานไฟฟ้า เป็นไปตามสูตร $I = E/R$, $R = E/I$ และ $E = I \times R$

2.2 การประยุกต์ใช้กฎของโอห์ม

การประยุกต์ใช้กฎของโอห์ม จะต้องระมัดระวังในเรื่องปริมาณที่เป็นอุปสรรค เนื่องจากค่าในวงจรไฟฟ้ามีมากมายหลายขนาดจึงต้องแปลงค่าให้สามารถคำนวณได้ง่าย

2.3 กำลังงานและพลังงาน

กำลังงาน คือ อัตราเวลาของการทำงาน เป็นไปตามสูตร $P = W/t$ มีหน่วยเป็น จูลต่อวินาที หรือวัตต์ หรือ ฟุต-ปอนด์ต่อวินาที ซึ่งขึ้นอยู่กับระบบที่ใช้เรียก

พลังงาน คือ ความสามารถในการทำงานหรือกำลังงานที่ใช้ไปใน 1 หน่วยเวลา เป็นไปตามสูตร $W = P \times t$ มีหน่วยเป็น จูล และหน่วยเรียกของ “พลังงานไฟฟ้า” หรือหน่วยการใช้ไฟฟ้านิยมเรียกว่า กิโลวัตต์-ชั่วโมง หรือ ยูนิท หมายถึง พลังงานไฟฟ้าที่เกิดจากการใช้กำลังไฟฟ้า 1,000 วัตต์ เป็นเวลา 1 ชั่วโมง

2.4 กำลังไฟฟ้าในวงจรไฟฟ้า

กำลังไฟฟ้าที่สูญเสียไปบนตัวต้านทานจะกระจายออกมาในรูปความร้อน โหลดอื่นที่เป็นความต้านทาน เช่น หลอดไฟจะกระจายในรูปความร้อนร่วมกับแสงสว่าง การคำนวณค่ากำลังไฟฟ้าที่กระจายออกมาในรูปความร้อนจะคำนวณเช่นเดียวกับกำลังไฟฟ้าทั่วไปตามสูตร $P = E \times I$, $P = E^2/R$ และ $P = I^2/R$ มีหน่วยเป็นวัตต์

2.5 อัตราค่ากำลังไฟฟ้าของตัวต้านทาน

การเลือกใช้ขนาดของตัวต้านทานจะขึ้นอยู่กับอัตราการทนต่อกำลังไฟฟ้าที่สูญเสียไปบนตัวต้านทานนั้น และควรใช้ค่าอัตราค่ากำลังไฟฟ้ามากกว่าค่ากำลังไฟฟ้าที่คำนวณได้

กิจกรรมการเรียนรู้ (สัปดาห์ที่ 3/18, คาบที่ 9-12/72)

1. ครูทบทวนเนื้อหาการสอนเรื่อง วงจรไฟฟ้าเบื้องต้น
2. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนหน่วยที่ 2
3. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ 4-5 คน
4. ชั้น M ครูนำเข้าสู่บทเรียน และครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
5. ชั้น I ครูสอนเนื้อหาสาระ
6. ชั้น A นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นกลุ่มๆ ละ 1 ข้อ ขณะนักเรียนทำแบบฝึกหัดครูจะสังเกตการทำงานกลุ่ม
7. ชั้น P นักเรียนทดลองตามใบงานที่ 2 เรื่อง กฎของ โอห์ม ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัดตามกลุ่มและร่วมอภิปรายผลจากการทดลอง
8. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนหน่วยที่ 2

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้ หนังสือเรียน หน่วยที่ 2, PowerPoint ประกอบการสอน และแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน
2. แหล่งการเรียนรู้ หนังสือ วารสารเกี่ยวกับกฎของโอห์ม กำลังงานและพลังงาน, อินเทอร์เน็ต
www.google.com

การวัดและการประเมินผล

การวัดผล (ใช้เครื่องมือ)	การประเมินผล (นำผลเทียบกับเกณฑ์และแปลความหมาย)
1. แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) หน่วยที่ 2	(ไว้เปรียบเทียบกับคะแนนสอบหลังเรียน)
2. แบบสังเกตการทำงานกลุ่มและนำเสนอผลงานกลุ่ม	เกณฑ์ผ่าน 60%
3. แบบฝึกหัดหน่วยที่ 2	เกณฑ์ผ่าน 50%
4. แบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 2	เกณฑ์ผ่าน 50%
5. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ตามสภาพจริง	เกณฑ์ผ่าน 60%

งานที่มอบหมาย

งานที่มอบหมายนอกเหนือเวลาเรียน ให้ทำแบบฝึกหัดข้อที่เหลือจากทำในชั้นเรียนให้เรียบร้อย
ถูกต้อง สมบูรณ์

ผลงาน/ชิ้นงาน/ความสำเร็จของผู้เรียน

1. ผลการทำและนำเสนอแบบฝึกหัดหน่วยที่ 2 และผ่านเกณฑ์
2. ผลการทดลองตามใบงานที่ 2 เรื่องกฎของโอห์ม และผ่านเกณฑ์
3. คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 2 และผ่านเกณฑ์

เอกสารอ้างอิง

1. ชำรงค์ศักดิ์ หมินก้าหริ่ม. **วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2105-2002**. (2556).
นนทบุรี: ศูนย์หนังสือเมืองไทย.
2. Baker, Tim. (2002). **Experiments in DC/AC Circuits with Concepts**.
3. Boylestad, Robert. (2003). **Introductory Circuit Analysis**.
4. Cook, Nigel P. (2004). **Electronic. A Complete Course**.
5. _____ . (2005). **Introductory DC/AC Circuits**
6. Floyd, Thomas L. (2001). **Electronic Fundamentals**.

บันทึกหลังการสอน

1. ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ผลการเรียนรู้ของนักเรียน/ผลการสอนของครู/ปัญหาที่พบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตัวแทนนักเรียน

ลงชื่อ.....

(.....)

ครูผู้สอน

	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	หน่วยที่ 3
	ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2105-2002	เวลาเรียนรวม 72 คาบ
	ชื่อหน่วย วงจรอนุกรม	สอนครั้งที่ 4/18
ชื่อเรื่อง วงจรอนุกรม		จำนวน 4 คาบ

หัวข้อเรื่อง

3.1 การต่อตัวต้านทานแบบอนุกรม	3.2 กระแสไฟฟ้าในวงจรอนุกรม
3.3 ความต้านทานรวมในวงจรอนุกรม	3.4 กฎของโอห์มในวงจรอนุกรม
3.5 การต่อเซลล์ไฟฟ้าอนุกรม	3.6 กฎแรงดันไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์ในวงจรอนุกรม
3.7 กฎการแบ่งแรงดันไฟฟ้าในวงจรอนุกรม	3.8 กำลังไฟฟ้าในวงจรอนุกรม
3.9 สรุปสาระสำคัญ	

สมรรถนะย่อย

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับวงจรอนุกรม
2. ปฏิบัติการต่อวงจร วัด และทดสอบค่าในวงจรอนุกรม

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

1. บอกความหมายของการต่อตัวต้านทานแบบอนุกรม
2. บอกคุณสมบัติของกระแสไฟฟ้าในวงจรอนุกรม
3. คำนวณความต้านทานรวมในวงจรอนุกรม
4. อธิบายกฎของโอห์มในวงจรอนุกรม
5. คำนวณวงจรอนุกรมโดยใช้กฎของโอห์ม
6. อธิบายผลของการต่อเซลล์ไฟฟ้าอนุกรม
7. อธิบายกฎแรงดันไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์ในวงจรอนุกรม
8. คำนวณวงจรอนุกรมโดยใช้กฎแรงดันไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์
9. คำนวณวงจรอนุกรมโดยใช้กฎการแบ่งแรงดันไฟฟ้า
10. คำนวณกำลังไฟฟ้าในวงจรอนุกรม

ด้านทักษะ

1. ต่อตัวต้านทานแบบอนุกรม	2. วัดความต้านทานที่ต่อแบบอนุกรม
3. วัดแรงดันไฟฟ้าในวงจรอนุกรม	4. วัดกระแสไฟฟ้าในวงจรอนุกรม
5. บันทึกข้อมูลตามการทดลอง	6. เปรียบเทียบข้อมูลในการทดลอง
7. เขียนสรุปผลการทดลอง	

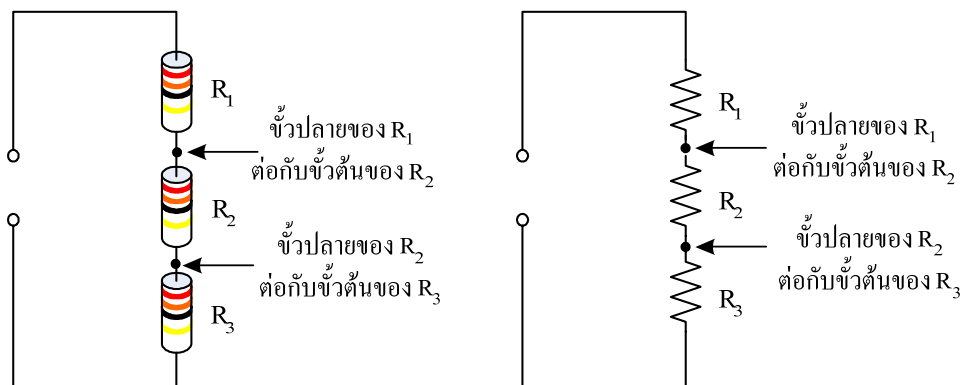
ด้านคุณธรรม จริยธรรม/บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แสดงออกถึงความมีวินัย ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเอง

เนื้อหาสาระ

3.1 การต่อตัวต้านทานแบบอนุกรม

การต่อตัวต้านทานแบบอนุกรม คือ การนำเอาตัวต้านทานตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปมาต่อเรียงลำดับกัน แสดงดังรูป ตัวต้านทานนำมาต่อเรียงกันในเส้นเดียวกันโดยที่ขั้วปลายหนึ่งของตัวต้านทานตัวที่ 1 ต่อกับขั้วต้นหนึ่งของตัวต้านทานที่ 2 ขั้วปลายที่เหลือของตัวต้านทานที่ 2 ต่อกับขั้วต้นหนึ่งของตัวต้านทานตัวต่อไป ซึ่งจะต่อแบบนี้เรียงกันไปเรื่อย ๆ

ก) การต่อตัวต้านทานแบบอนุกรมแสดงเป็นรูปเสมือน ข) การต่อตัวต้านทานแบบอนุกรมแสดงเป็นสัญลักษณ์

รูป ตัวต้านทาน 3 ตัวต่อแบบอนุกรม

3.2 กระแสไฟฟ้าในวงจรอนุกรม

กระแสไฟฟ้าในวงจรอนุกรมมีเพียงค่าเดียวที่ไหลผ่านตัวต้านทานทุกตัว

$$I_T = I_1 = I_2 = I_3 = \dots$$

มีหน่วยเป็น แอมแปร์ (A)

3.3 ความต้านทานรวมในวงจรอนุกรม

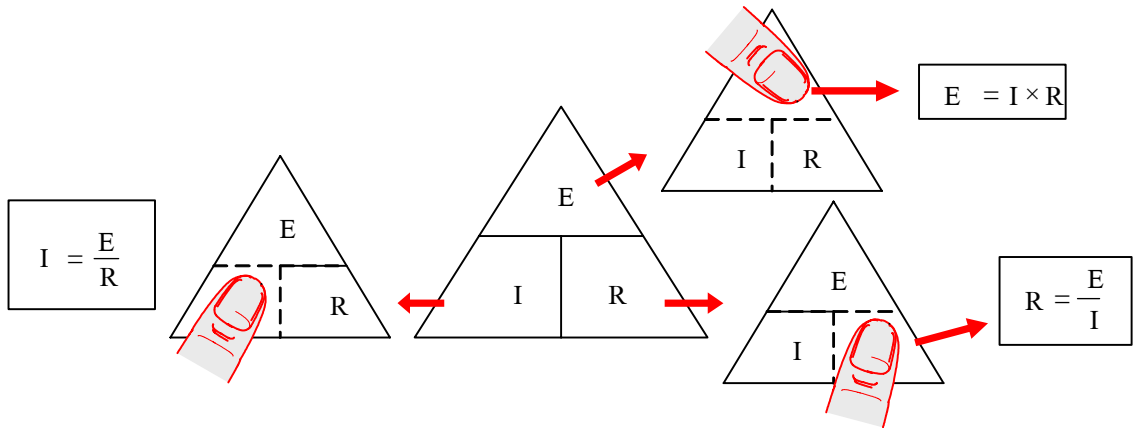
ความต้านทานรวมในวงจรอนุกรมจะเท่ากับผลรวมของความต้านทานของตัวต้านทานทุกตัว เขียนเป็นสมการได้ดังสมการ

$$R_T = R_1 + R_2 + R_3 + \dots + R_n$$

มีหน่วยเป็น โอห์ม (Ω)

3.4 กฎของโอห์มในวงจรอนุกรม

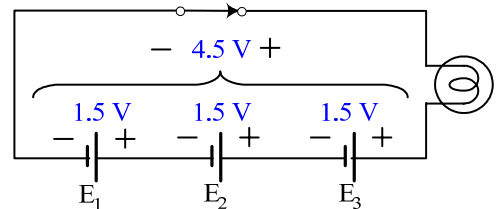
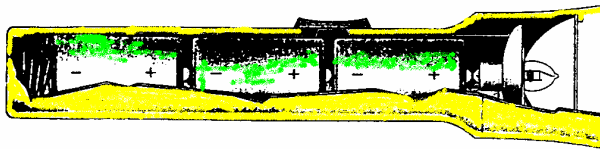
การหากฎของโอห์มโดยอาศัยสามเหลี่ยมกฎของโอห์ม ดังรูป ซึ่งจะช่วยให้เกิดการประยุกต์ใช้ และจำสูตรได้ดี

รูป การใช้สามเหลี่ยมกฎของโอห์ม เมื่อต้องการหาค่าใดก็ปิดค่านั้น

3.5 การต่อเซลล์ไฟฟ้าอนุกรม

การต่อแหล่งจ่ายแรงดันไฟฟ้าอนุกรม แสดงตัวอย่างดังรูป

ก) เซลล์ไฟฟ้าต่อแบบอนุกรมในไฟฉาย

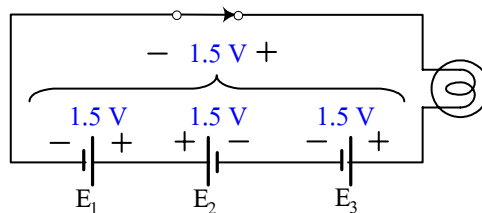
ข) วงจรไฟฟ้าของไฟฉาย

รูป การต่อแหล่งจ่ายแรงดันไฟฟ้าอนุกรม

จากรูป เขียนผลรวมทางพีชคณิตของแหล่งจ่ายแรงดันไฟฟ้าแต่ละตัวได้คือ

$$E_T = E_1 + E_2 + E_3 = 1.5 + 1.5 + 1.5 = 4.5 \text{ V}$$

ถ้าแหล่งจ่ายแรงดันไฟฟ้าที่นำมาต่ออนุกรมที่มีทิศทางหักล้างกัน (Series-opposing) แรงดันไฟฟ้าที่มีทิศทางหักล้างกันนั้นจะลบออกจากกัน แสดงดังรูป

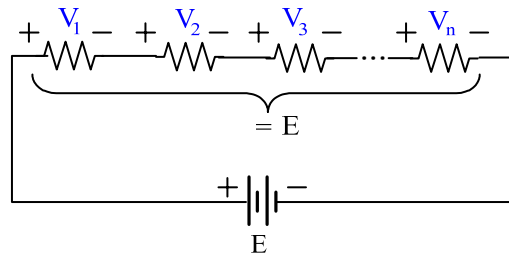
รูป แรงดันไฟฟ้าที่มีทิศทางหักล้างกันจะลบออกจากกัน

จากรูป เขียนผลรวมทางพีชคณิตของแหล่งจ่ายแรงดันไฟฟ้าแต่ละตัวได้คือ

$$E_T = E_1 - E_2 + E_3 = 1.5 - 1.5 + 1.5 = 1.5 \text{ V}$$

3.6 กฎแรงดันไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์ในวงจรอนุกรม

กฎแรงดันไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์ อธิบายได้ดังนี้

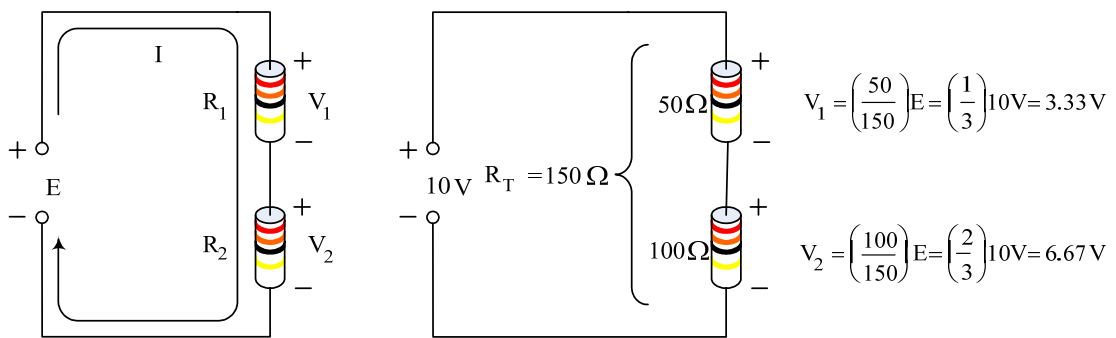
รูป ประกอบการอธิบายกฎแรงดันไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์

จากรูป เขียนสมการผลรวมทางพีชคณิตของแรงดันไฟฟ้าในวงจรไฟฟ้าปิดใด ๆ จะเท่ากับศูนย์ ได้ดังสมการ

$$E = V_1 + V_2 + V_3 + \dots + V_n \quad \text{หรือ} \quad E - V_1 - V_2 - V_3 - \dots - V_n = 0$$

3.7 กฎการแบ่งแรงดันไฟฟ้าในวงจรอนุกรม

กฎการแบ่งแรงดันไฟฟ้ามีที่มาจากกฎของเคอร์ชอฟฟ์ที่กล่าวว่า ผลรวมทางพีชคณิตของแรงดันไฟฟ้าในวงจรปิดใด ๆ มีค่าเท่ากับศูนย์ เมื่อพิจารณารูป จะเห็นว่าค่าความต้านทานไฟฟ้ารวม $R_T = 150$ โอห์ม เป็นผลให้มีกระแสไฟฟ้าไหลในวงจร $I = 66.7$ มิลลิแอมแปร์ โดยคำนวณตามกฎของโอห์ม และ R_1 มีแรงดันไฟฟ้าตกคร่อมเท่ากับ 3.33 โวลต์ และ R_2 มีแรงดันไฟฟ้าตกคร่อม 6.67 โวลต์ จะได้ผลรวมของแรงดันไฟฟ้าคือ $E = 10 \text{ V} = 3.33 \text{ V} + 6.67 \text{ V}$ (Floyd, Thomas L., 2001: 142)

ก) แรงดันไฟฟ้าระหว่าง 2 ขั้วนี้
ใช้แทนสัญลักษณ์ของแบตเตอรี่

ข) การคำนวณแรงดันไฟฟ้าตกคร่อม
ได้ตามกฎการแบ่งแรงดันไฟฟ้า

รูป การใช้กฎการแบ่งแรงดันไฟฟ้า

3.8 กำลังไฟฟ้าในวงจรอนุกรม

$$P = E \times I$$

เมื่อ P แทน กำลังไฟฟ้า มีหน่วยเป็น วัตต์ (W)

E แทน แรงดันไฟฟ้า มีหน่วยเป็น โวลต์ (V)

และ I แทน กระแสไฟฟ้า มีหน่วยเป็น แอมแปร์ (A)

เมื่อประยุกต์สมการ โดยแทน $I = E/R$ จะหาค่ากำลังไฟฟ้าได้ดังสมการต่อไป และแทน $E = I \times R$ จะหาค่ากำลังไฟฟ้าได้ดังสมการคือ (บททวนจากหัวข้อ 2.4 ในหน่วยที่ 2)

$$P = \frac{E^2}{R}$$

และ

$$P = I^2 \times R$$

ในวงจรอนุกรมกำลังไฟฟ้ารวมของวงจรจะเท่ากับผลรวมของกำลังไฟฟ้าที่ตัวต้านทานแต่ละตัว เขียนเป็นสมการได้ดังสมการที่ 3.12

$$P_T = P_1 + P_2 + P_3 + \dots + P_n$$

กิจกรรมการเรียนรู้ (สัปดาห์ที่ 4/18, คาบที่ 13–16/72)

1. ครูพานชื่อผู้เรียน เตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน
2. ครูทบทวนเนื้อหาการสอนเรื่อง กฎของโอห์ม และกำลังไฟฟ้า
3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนหน่วยที่ 3
4. ชั้น M ครูนำเข้าสู่บทเรียนเรื่องการต่ออนุกรม และครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
5. ชั้น I ครูสอนเนื้อหาสาระ
6. ชั้น A นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นกลุ่มๆ ละ 1 ข้อ ขณะนักเรียนทำแบบฝึกหัดครูจะสังเกตการทำงานกลุ่ม
7. ชั้น P นักเรียนทดลองตามใบงานที่ 3 เรื่อง วงจรอนุกรมและกฎแรงดันไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์ ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัดตามกลุ่ม และร่วมอภิปรายผลจากการทดลอง
8. ครูมอบหมายการบ้าน
9. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนหน่วยที่ 3

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้ หนังสือเรียน หน่วยที่ 3, PowerPoint ประกอบการสอน และแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน
2. แหล่งการเรียนรู้ หนังสือ วารสารเกี่ยวกับวงจรอนุกรม, อินเทอร์เน็ต www.google.com

การวัดและการประเมินผล

การวัดผล (ใช้เครื่องมือ)	การประเมินผล (นำผลเทียบกับเกณฑ์และแปลความหมาย)
1. แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) หน่วยที่ 3	(ไว้เปรียบเทียบกับคะแนนสอบหลังเรียน)
2. แบบสังเกตการทำงานกลุ่มและนำเสนอผลงานกลุ่ม	เกณฑ์ผ่าน 60%
3. แบบฝึกหัดหน่วยที่ 3	เกณฑ์ผ่าน 50%
4. แบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 3	เกณฑ์ผ่าน 50%
5. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ตามสภาพจริง	เกณฑ์ผ่าน 60%

งานที่มอบหมาย

งานที่มอบหมายนอกเหนือเวลาเรียน ให้ทำแบบฝึกหัดข้อที่เหลือจากทำในชั้นเรียนให้เรียบร้อย ถูกต้อง สมบูรณ์

ผลงาน/ชิ้นงาน/ความสำเร็จของผู้เรียน

1. ผลการทำและนำเสนอแบบฝึกหัดหน่วยที่ 3 และผ่านเกณฑ์
2. ผลการทดลองตามใบงานที่ 3 เรื่องวงจรอนุกรมและกฎแรงดันไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์ และผ่านเกณฑ์
3. คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 3 และผ่านเกณฑ์

เอกสารอ้างอิง

1. ชำรงค์ศักดิ์ หมินกำหริ่ม. **วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2105-2002**. (2556).
นนทบุรี: ศูนย์หนังสือเมืองไทย.
2. Baker, Tim. (2002). **Experiments in DC/AC Circuits with Concepts**.
3. Boylestad, Robert. (2003). **Introductory Circuit Analysis**.
4. Cook, Nigel P. (2004). **Electronic. A Complete Course**.
5. _____ . (2005). **Introductory DC/AC Circuits**
6. Floyd, Thomas L. (2001). **Electronic Fundamentals**.

บันทึกหลังการสอน

1. ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ผลการเรียนรู้ของนักเรียน/ผลการสอนของครู/ปัญหาที่พบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตัวแทนนักเรียน

ลงชื่อ.....

(.....)

ครูผู้สอน

	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	หน่วยที่ 4
	ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2105-2002	เวลาเรียนรวม 72 คาบ
	ชื่อหน่วย วงจรขนาน	สอนครั้งที่ 5/18
ชื่อเรื่อง วงจรขนาน		จำนวน 4 คาบ

หัวข้อเรื่อง

4.1 การต่อตัวต้านทานแบบขนาน	4.2 แรงดันไฟฟ้าในวงจรขนาน
4.3 ความต้านทานไฟฟ้ารวมและความนำไฟฟ้ารวมในวงจรขนาน	
4.4 กฎของโอห์มในวงจรขนาน	4.5 การต่อเซลล์ไฟฟ้าขนาน
4.6 กฎกระแสไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์ในวงจรขนาน	
4.7 กฎการแบ่งกระแสไฟฟ้าในวงจรขนาน	4.8 กำลังไฟฟ้าในวงจรขนาน
4.9 สรุปสาระสำคัญ	

สมรรถนะย่อย

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับวงจรขนาน
2. ปฏิบัติการต่อวงจร วัด และทดสอบค่าในวงจรขนาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

1. บอกความหมายของการต่อตัวต้านทานแบบขนาน
2. บอกคุณสมบัติของแรงดันไฟฟ้าในวงจรขนาน
3. คำนวณความต้านทานรวมในวงจรขนาน
4. คำนวณความนำรวมในวงจรขนาน
5. คำนวณค่าในวงจรขนานโดยใช้กฎของโอห์ม
6. บอกเงื่อนไขของการต่อแหล่งจ่ายแรงดันไฟฟ้าขนาน
7. คำนวณค่าในวงจรขนานโดยใช้กฎกระแสไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์
8. คำนวณค่าในวงจรขนานโดยใช้กฎการแบ่งกระแสไฟฟ้า
9. คำนวณกำลังไฟฟ้าในวงจรขนาน

ด้านทักษะ

1. ต่อตัวต้านทานแบบขนาน	2. วัดความต้านทานที่ต่อแบบขนาน
3. วัดแรงดันไฟฟ้าในวงจรขนาน	4. วัดกระแสไฟฟ้าในวงจรขนาน
5. บันทึกข้อมูลตามการทดลอง	6. เปรียบเทียบข้อมูลในการทดลอง
7. เขียนสรุปผลการทดลอง	

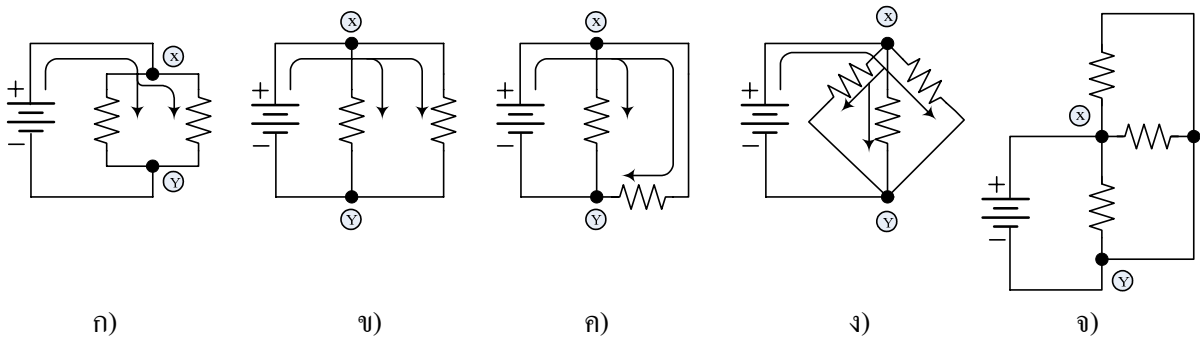
ด้านคุณธรรม จริยธรรม/บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แสดงออกถึงความมีวินัย ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเอง

เนื้อหาสาระ

4.1 การต่อตัวต้านทานแบบขนาน

การต่อตัวต้านทานแบบขนาน หมายถึง การนำเอาตัวต้านทานตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปมาต่อรวมกันระหว่างจุด 2 จุด โดยให้ปลายด้านหนึ่งของตัวต้านทานทุก ๆ ตัวมาต่อรวมกันที่จุด ๆ หนึ่ง (จุด X) และให้ปลายที่เหลืออีกด้านหนึ่งของตัวต้านทานทุก ๆ ตัวมาต่อรวมกันอีกจุดที่เหลือ (จุด Y) เส้นทางที่ขนานกันในวงจรเรียกว่า สาขา (Branch) ดังรูป (Cook, Nigel P., 2004: 116)

รูป ตัวอย่างการต่อตัวต้านทานแบบขนาน

4.2 แรงดันไฟฟ้าในวงจรขนาน

แรงดันไฟฟ้าในวงจรขนาน มีค่าเท่ากันและเท่ากับแรงดันที่จ่าย ดังสมการ

$$E = V_1 = V_2 = V_3 = \dots = V_n$$

4.3 ความต้านทานไฟฟ้ารวมและความนำไฟฟ้ารวมในวงจรขนาน

ความนำไฟฟ้า (G) เป็นส่วนกลับของความต้านทานไฟฟ้า เขียนเป็นสมการได้ดังสมการ

$$G = \frac{1}{R} \quad \text{มีหน่วยเป็น ซีเมนส์ (S)}$$

ความนำไฟฟ้ารวม (G_T) ในวงจรขนานจะเท่ากับผลรวมของความนำไฟฟ้าของตัวต้านทานแต่ละตัว

$$G_T = G_1 + G_2 + G_3 + \dots + G_n$$

ความต้านทานไฟฟ้ารวม (R_T) ในวงจรขนานเขียนเป็นสมการได้ดังสมการที่ 4.4

$$\frac{1}{R_T} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \frac{1}{R_3} + \dots + \frac{1}{R_n}$$

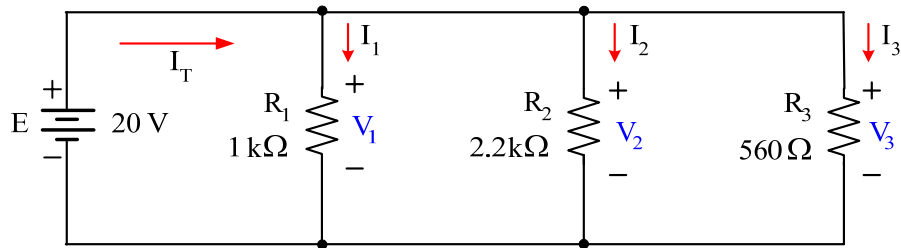
ในกรณีตัวต้านทาน 2 ตัวต่อขนานกัน ค่าความต้านทานรวมของวงจรจะได้

$$\frac{1}{R_T} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2}$$

หรือ

$$R_T = \frac{R_1 R_2}{R_1 + R_2}$$

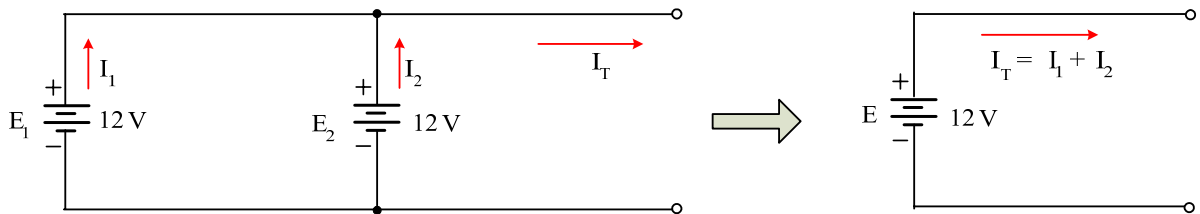
4.4 กฎของโอห์มในวงจรขนาน

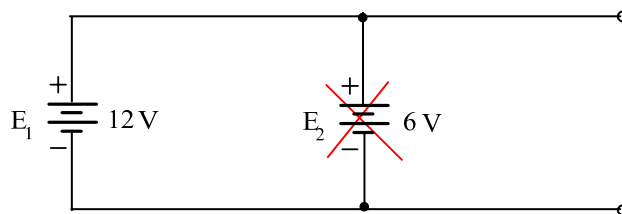
$$\text{เช่น } I_1 = \frac{E}{R_1} = \frac{V_1}{R_1} = \frac{20}{1000} = 20 \text{ mA}$$

4.5 การต่อเซลล์ไฟฟ้าขนาน

เมื่อนำเซลล์ไฟฟ้าอย่างเช่น ถ่านไฟฉาย หรือแบตเตอรี่มาต่อแบบขนาน เซลล์ไฟฟ้านั้นจะต้องมีแรงดันไฟฟ้าและความต้านทานภายในเท่ากัน การต่อแบบขนานจะทำให้กระแสไฟฟ้าไหลมากขึ้น พิจารณาจากรูป เมื่อนำแบตเตอรี่มาต่อขนานกัน (Floyd, Thomas L., 2001: 185)

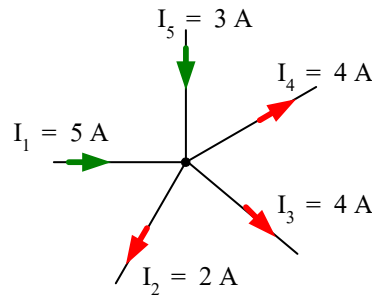
รูป แบตเตอรี่ต่อขนาน

รูป แบตเตอรี่ที่มีค่าแรงดันไฟฟ้าต่างกันไม่ควรนำมาต่อขนานกัน

4.6 กฎกระแสไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์ในวงจรขนาน

กฎกระแสไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์ (Kirchhoff's Current Law: KCL) กล่าวว่า “ผลรวมทางพีชคณิตของกระแสไฟฟ้า ณ จุดใด ๆ มีค่าเท่ากับศูนย์” หรือจะกล่าวได้ว่า “ผลรวมของกระแสไฟฟ้าไหลเข้าจุดใด ๆ จะเท่ากับผลรวมของกระแสไฟฟ้าไหลออกจากที่จุดนั้น” ดังรูป

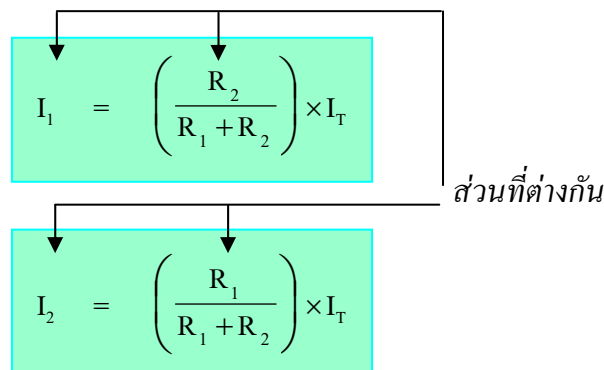
รูป การใช้กฎกระแสไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์

$$\sum I_{in} = \sum I_{out}$$

4.7 กฎการแบ่งกระแสไฟฟ้าในวงจรขนาน

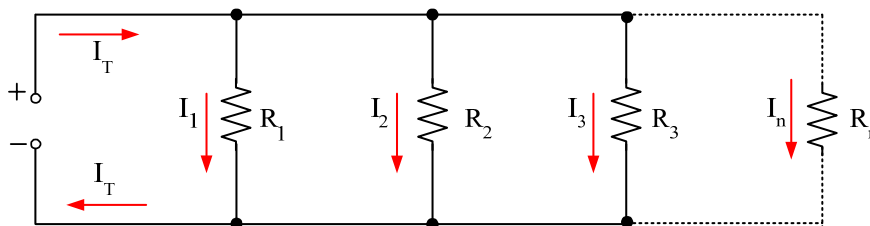
กฎการแบ่งกระแสไฟฟ้าสำหรับวงจร 2 สาขา

จากกฎของโอห์ม การจะหากระแสไฟฟ้านั้นจะต้องทราบค่าแรงดันไฟฟ้าและความต้านทาน เมื่อมีแรงดันไฟฟ้าที่ไม่รู้ค่า แต่รู้ค่ากระแสไฟฟ้ารวม ก็จะสามารถหากระแสไฟฟ้าสาขาได้ (I_1 และ I_2) โดยใช้สมการ ซึ่งเรียกว่า กฎการแบ่งกระแสไฟฟ้า ดังนี้

กฎการแบ่งกระแสไฟฟ้าสำหรับวงจรหลาย ๆ สาขา

วงจรขนานที่มี n สาขา ดังรูป (Floyd, Thomas L., 2001: 197)

การหาค่ากระแสไฟฟ้าในหลายๆ สาขาหาได้จากสมการ

$$I_x = \left(\frac{R_T}{R_x} \right) \times I_T$$

เมื่อ I_x แทน กระแสไฟฟ้าสาขาที่ต้องการหาค่า
 I_T แทน กระแสไฟฟ้ารวม
 R_x แทน ความต้านทานไฟฟ้าสาขาที่ I_x ไหลผ่าน
 R_T แทน ความต้านทานไฟฟ้ารวม

4.8 กำลังไฟฟ้าในวงจรขนาน

กำลังไฟฟ้าในวงจรขนานจะเท่ากับผลรวมของกำลังไฟฟ้าสูญเสียของตัวต้านทานทุกตัวในวงจร (เช่นเดียวกับวงจรอนุกรม)

$$P_T = P_1 + P_2 + P_3 + \dots + P_n$$

เมื่อ P_T แทน กำลังไฟฟ้ารวม มีหน่วยเป็น วัตต์ (W)
 P_1 แทน กำลังไฟฟ้าที่ตัวต้านทาน R_1 มีหน่วยเป็น วัตต์ (W)
 P_2 แทน กำลังไฟฟ้าที่ตัวต้านทาน R_2 มีหน่วยเป็น วัตต์ (W)
 P_3 แทน กำลังไฟฟ้าที่ตัวต้านทาน R_3 มีหน่วยเป็น วัตต์ (W)
 P_n แทน กำลังไฟฟ้าที่ตัวต้านทาน R_n มีหน่วยเป็น วัตต์ (W)

และกำลังไฟฟ้าพื้นฐานที่จะประยุกต์ใช้ในวงจรขนาน (เช่นเดียวกับวงจรอนุกรม) คือ

$$P = E \times I = \frac{E^2}{R} = I^2 \times R$$

กิจกรรมการเรียนรู้ (สัปดาห์ที่ 5/18, คาบที่ 17–20/72)

1. ครูขานชื่อผู้เรียน เตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน
2. ครูทบทวนเนื้อหาโดยย่อเรื่อง วงจรอนุกรม
3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนหน่วยที่ 4
4. ชั้น M ครูนำเข้าสู่บทเรียนเรื่องการต่อขนาน และครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
5. ชั้น I ครูสอนเนื้อหาสาระ
6. ชั้น A นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นกลุ่มๆ ละ 1 ข้อ ขณะนักเรียนทำแบบฝึกหัดครูจะสังเกตการทำงานกลุ่ม
7. ชั้น P นักเรียนทดลองตามใบงานที่ 4 เรื่อง วงจรขนานและกฎกระแสไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์ ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัดตามกลุ่ม และร่วมอภิปรายผลจากการทดลอง

8. ครอบคลุมหมายการบ้าน
9. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนหน่วยที่ 4

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้ หนังสือเรียน หน่วยที่ 4, PowerPoint ประกอบการสอน และแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน
2. แหล่งการเรียนรู้ หนังสือ วารสารเกี่ยวกับวงจรขนาน, อินเทอร์เน็ต www.google.com

การวัดและการประเมินผล

การวัดผล (ใช้เครื่องมือ)	การประเมินผล (นำผลเทียบกับเกณฑ์และแปลความหมาย)
1. แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) หน่วยที่ 4	(ไว้เปรียบเทียบกับคะแนนสอบหลังเรียน)
2. แบบสังเกตการทำงานกลุ่มและนำเสนอผลงานกลุ่ม	เกณฑ์ผ่าน 60%
3. แบบฝึกหัดหน่วยที่ 4	เกณฑ์ผ่าน 50%
4. แบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 4	เกณฑ์ผ่าน 50%
5. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ตามสภาพจริง	เกณฑ์ผ่าน 60%

งานที่มอบหมาย

งานที่มอบหมายนอกเหนือเวลาเรียน ให้ทำแบบฝึกหัดข้อที่เหลือจากทำในชั้นเรียนให้เรียบร้อย
ถูกต้อง สมบูรณ์

ผลงาน/ชิ้นงาน/ความสำเร็จของผู้เรียน

1. ผลการทำและนำเสนอแบบฝึกหัดหน่วยที่ 4 และผ่านเกณฑ์
2. ผลการทดลองตามใบงานที่ 4 เรื่องวงจรขนานและกฎกระแสไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์ และผ่านเกณฑ์
3. คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 3 และผ่านเกณฑ์

เอกสารอ้างอิง

1. ชำรงค์ศักดิ์ หมินกำหริ่ม. วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2105-2002. (2556).
นนทบุรี: ศูนย์หนังสือเมืองไทย.
2. Baker, Tim. (2002). **Experiments in DC/AC Circuits with Concepts.**
3. Boylestad, Robert. (2003). **Introductory Circuit Analysis.**
4. Cook, Nigel P. (2004). **Electronic. A Complete Course.**

บันทึกหลังการสอน

1. ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ผลการเรียนรู้ของนักเรียน/ผลการสอนของครู/ปัญหาที่พบ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. แนวทางการแก้ปัญหา

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตัวแทนนักเรียน

ลงชื่อ.....

(.....)

ครูผู้สอน

	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	หน่วยที่ 5
	ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2105-2002	เวลาเรียนรวม 72 คาบ
	ชื่อหน่วย วงจรผสม	สอนครั้งที่ 6/18
ชื่อเรื่อง วงจรผสม		จำนวน 4 คาบ

หัวข้อเรื่อง

5.1 การต่อตัวต้านทานแบบผสม	5.2 การวิเคราะห์วงจรผสม
5.3 ดีเทอร์มิแนนต์	5.4 กฎของเคอร์ชอฟฟ์ในวงจรผสม
5.5 สรุปสาระสำคัญ	

สมรรถนะย่อย

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับวงจรผสม
2. ปฏิบัติการต่อวงจร วัด และทดสอบค่าในวงจรผสม

จุดประสงค์การปฏิบัติ

ด้านความรู้

1. อธิบายความหมายของการต่อตัวต้านทานแบบผสม
2. คำนวณค่าความต้านทานไฟฟ้ารวมในวงจรผสม
3. คำนวณกระแสไฟฟ้าในวงจรผสม
4. คำนวณแรงดันไฟฟ้าในวงจรผสม
5. คำนวณค่าต่าง ๆ ในวงจรผสมโดยใช้กฎของเคอร์ชอฟฟ์

ด้านทักษะ

1. ต่อตัวต้านทานแบบผสม	2. วัดความต้านทานที่ต่อแบบผสม
3. วัดแรงดันไฟฟ้าในวงจรผสม	4. วัดกระแสไฟฟ้าในวงจรผสม
5. บันทึกข้อมูลตามการทดลอง	6. เปรียบเทียบข้อมูลในการทดลอง
7. เขียนสรุปผลการทดลอง	

ด้านคุณธรรม จริยธรรม/บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

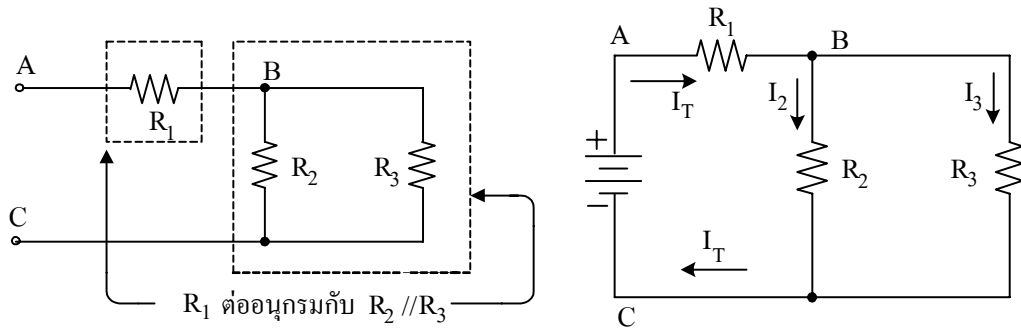
แสดงออกถึงความมีวินัย ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบ แบ่งปัน และความพึงพอใจใน

ผลงานของตนเอง

เนื้อหาสาระ

5.1 การต่อตัวต้านทานแบบผสม

วงจรผสม จะประกอบด้วยเส้นทางการไหลของกระแสไฟฟ้าผสมกันระหว่างเส้นทางการไหลแบบอนุกรมและเส้นทางการไหลแบบขนาน ซึ่งก็คือ การให้ความสำคัญถึงความสามารถในการจัดกลุ่มแยกแยะในวงจรว่า กลุ่มอนุกรมและกลุ่มขนานมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ตัวอย่างการต่อวงจรผสมของตัวต้านทาน ดังรูปที่ เมื่อจะหาค่าความต้านทานไฟฟ้ารวมจะเรียกวจรลักษณะนี้ว่า *วงจรผสมแบบขนาน-อนุกรม*

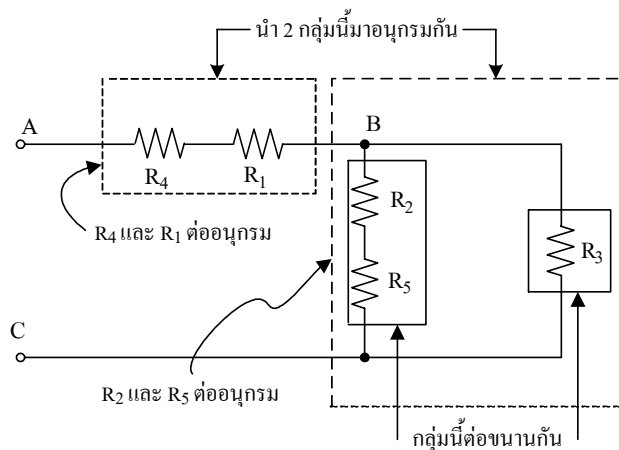

ก) การต่อตัวต้านทานแบบขนาน-อนุกรม

ข) เส้นทางการไหลของกระแสไฟฟ้า

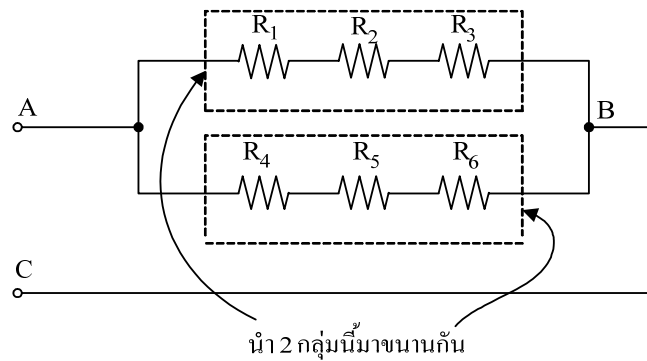
รูป วงจรผสมแบบขนาน-อนุกรม

การต่อตัวต้านทานแบบผสม ดังรูป ระหว่างจุด A-B นั้น R_4 และ R_1 ต่ออนุกรมกันระหว่างจุด B-C นั้น R_2 และ R_5 ต่ออนุกรมกันแล้วนำมาขนานกับ R_3 และระหว่างจุด A-C นำไปต่อเข้ากับแหล่งจ่ายไฟฟ้า จะเรียกวจรลักษณะนี้ว่า *วงจรผสมแบบขนาน-อนุกรม* (Floyd, Thomas L. 1997: 227)

รูป วงจรผสมแบบขนาน-อนุกรม

การต่อตัวต้านทานแบบผสม ดังรูป ระหว่างจุด A-B กลุ่มแรกประกอบด้วย R_1 , R_2 และ R_3 ต่ออนุกรมกัน กลุ่มที่สองประกอบด้วย R_4 , R_5 และ R_6 ต่ออนุกรมกัน และนำทั้ง 2 กลุ่มมาขนานกันอีกครั้งระหว่างจุด A-C และนำไปต่อเข้ากับแหล่งจ่ายไฟฟ้า เรียกวจรลักษณะนี้ว่า *วงจรผสมแบบอนุกรม-ขนาน*

รูป วงจรผสมแบบอนุกรม-ขนาน

เมื่อวิเคราะห์วงจรผสมนั้นพึงระลึกถึงเส้นทางการไหลของกระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่านตัวต้านทานที่นำมาต่อ นั้น โดยประยุกต์ใช้ข้อกำหนด 2 ข้อ คือ 1) กระแสไฟฟ้ารวมจะมีเพียงค่าเดียวเท่านั้นเมื่อตัวต้านทานนั้นนำมาต่อแบบอนุกรม และ 2) กระแสไฟฟ้ารวมมี 2 สาขาหรือมากกว่า เมื่อตัวต้านทานนั้นนำมาต่อแบบขนาน 2 สาขาหรือมากกว่า

5.2 การวิเคราะห์วงจรผสม

ความต้านทานรวม กระแสไฟฟ้ารวม กระแสไฟฟ้าสาขา ความสัมพันธ์ของแรงดันไฟฟ้า

5.3 ดีเทอร์มิแนนต์

ดีเทอร์มิแนนต์ (Determinant) มีความสำคัญในทางคณิตศาสตร์มากเนื่องจากใช้แก้โจทย์คณิตศาสตร์สำหรับตัวแปรที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กันตั้งแต่สองตัวแปรขึ้นไป เมื่อเข้าใจขั้นตอนแล้วก็สามารถแก้โจทย์ได้ในเวลาไม่นานและมีโอกาสผิคน้อยกว่าใช้วิธีอื่น สำหรับในทางไฟฟ้า ดีเทอร์มิแนนต์ที่พบจะนำไปใช้บ่อย เช่น การแก้โจทย์วงจรไฟฟ้าด้วยวิธีกระแสเมฆ และการแก้โจทย์วงจรไฟฟ้าด้วยวิธีแรงดัน โนด เป็นต้น

5.4 กฎของเคอร์ชอฟฟ์ในวงจรผสม

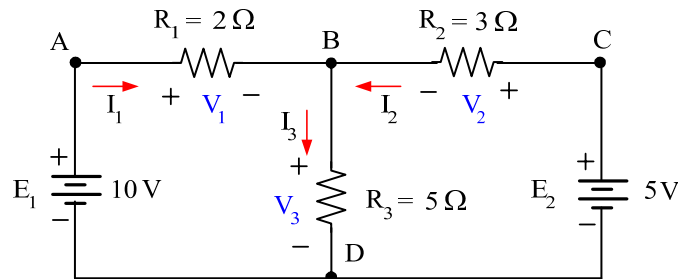
การนำกฎแรงดันไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์ในวงจรอนุกรมและกฎกระแสไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์ในวงจรขนานมาใช้แก้ปัญหาในวงจรผสมนั้นจะต้องประยุกต์ใช้ร่วมกันทั้ง 2 กฎ โดยมีวิธีการดังนี้

5.4.1 กำหนดทิศทางกระแสไฟฟ้าไหลในวงจรตามกฎกระแสไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์ โดยให้กระแสไฟฟ้าไหลในทิศทางใดก็ได้ ถ้ากำหนดทิศทางถูกต้อง ผลการคำนวณค่ากระแสไฟฟ้าจะเป็นบวก และถ้ากำหนดทิศทางสวนทางกัน ผลการคำนวณจะติดเครื่องหมายลบ โดยที่ค่านั้นถูกต้อง

5.4.2 กระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่านแหล่งจ่ายแบตเตอรี่ ถ้าไหลเข้าขั้วบวกให้ใส่เครื่องหมายบวก ถ้าไหลเข้าขั้วลบให้ใส่เครื่องหมายลบ

5.4.3 กำหนดขั้วของแรงดันไฟฟ้าตกรวมตัวต้านทานในวงจรจนครบ ตามทิศทางของกระแสไฟฟ้าถ้ากำหนดให้กระแสไฟฟ้าไหลออกจากขั้วบวกของแหล่งจ่าย ให้กำหนดเครื่องหมายบวกเมื่อกระแสไฟฟ้าไหลเข้าตัวต้านทาน และกำหนดเครื่องหมายลบ เมื่อกระแสไฟฟ้าไหลออกจากตัวต้านทาน

5.4.4 เขียนสมการแรงดันไฟฟ้าตามกฎแรงดันไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์ และตามทิศทางของกระแสไฟฟ้าจากจุดเริ่มต้นจนวนมาครบวงจรที่จุดเดิม ถ้าพบเครื่องหมายบวกให้ใส่เครื่องหมายบวกในสมการถ้าพบเครื่องหมายลบให้ใส่เครื่องหมายลบในสมการ

5.4.5 แก้มการแรงดันไฟฟ้าหาตัวแปรที่ไม่ทราบค่า

กิจกรรมการเรียนรู้ (สัปดาห์ที่ 6/18, คาบที่ 21–24/72)

1. ครูขานชื่อผู้เรียน เตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน
2. ครูทบทวนเนื้อหาโดยย่อเรื่อง วงจรอนุกรม วงจรขนาน
3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนหน่วยที่ 5
4. ชั้น M ครูนำเข้าสู่บทเรียนเรื่องการต่อผสม และครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
5. ชั้น I ครูสอนเนื้อหาสาระ
6. ชั้น A นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นกลุ่มๆ ละ 1 ข้อ ขณะนักเรียนทำแบบฝึกหัดครูจะสังเกตและให้ข้อเสนอแนะการทำงานกลุ่ม
7. ชั้น P นักเรียนทดลองตามใบงานที่ 5 เรื่อง วงจรผสม ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัดตามกลุ่ม และร่วมอภิปรายผลจากการทดลอง
8. ครูมอบหมายการบ้าน
9. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนหน่วยที่ 5

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้ หนังสือเรียน หน่วยที่ 5, PowerPoint ประกอบการสอน และแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน
2. แหล่งการเรียนรู้ หนังสือ วารสารเกี่ยวกับวงจรผสม, อินเทอร์เน็ต www.google.com

การวัดและการประเมินผล

การวัดผล (ใช้เครื่องมือ)	การประเมินผล (นำผลเทียบกับเกณฑ์และแปลความหมาย)
1. แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) หน่วยที่ 5	(ไว้เปรียบเทียบกับคะแนนสอบหลังเรียน)
2. แบบสังเกตการทำงานกลุ่มและนำเสนอผลงานกลุ่ม	เกณฑ์ผ่าน 60%
3. แบบฝึกหัดหน่วยที่ 5	เกณฑ์ผ่าน 50%
4. แบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 5	เกณฑ์ผ่าน 50%
5. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ตามสภาพจริง	เกณฑ์ผ่าน 60%

งานที่มอบหมาย

งานที่มอบหมายนอกเหนือเวลาเรียน ให้ทำแบบฝึกหัดข้อที่เหลือจากทำในชั้นเรียนให้เรียบร้อย
ถูกต้อง สมบูรณ์

ผลงาน/ชิ้นงาน/ความสำเร็จของผู้เรียน

1. ผลการทำและนำเสนอแบบฝึกหัดหน่วยที่ 5 และผ่านเกณฑ์
2. ผลการทดลองตามใบงานที่ 5 เรื่องวงจรผสม และผ่านเกณฑ์
3. คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 5 และผ่านเกณฑ์

เอกสารอ้างอิง

1. ชำรงศักดิ์ หมินก้าหริ่ม. วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2105-2002. (2556).
นนทบุรี: ศูนย์หนังสือเมืองไทย.
2. Baker, Tim. (2002). **Experiments in DC/AC Circuits with Concepts.**
3. Boylestad, Robert. (2003). **Introductory Circuit Analysis.**
4. Cook, Nigel P. (2004). **Electronic. A Complete Course.**
5. _____ . (2005). **Introductory DC/AC Circuits**
6. Floyd, Thomas L. (2001). **Electronic Fundamentals.**

บันทึกหลังการสอน

1. ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ผลการเรียนรู้ของนักเรียน/ผลการสอนของครู/ปัญหาที่พบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตัวแทนนักเรียน

ลงชื่อ.....

(.....)

ครูผู้สอน

	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	หน่วยที่ 6
	ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2105-2002	เวลาเรียนรวม 72 คาบ
	ชื่อหน่วย วงจรแบ่งแรงดันไฟฟ้าและวงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า	สอนครั้งที่ 7/18
ชื่อเรื่อง วงจรแบ่งแรงดันไฟฟ้าและวงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า	จำนวน 4 คาบ	

หัวข้อเรื่อง

- 6.1 วงจรแบ่งแรงดันไฟฟ้า
- 6.2 วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า
- 6.3 สรุปสาระสำคัญ

สมรรถนะย่อย

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับวงจรแบ่งแรงดันไฟฟ้าและวงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า
2. ปฏิบัติการต่อวงจร วัด และทดสอบค่าในวงจรแบ่งแรงดันไฟฟ้าและวงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า

จุดประสงค์การปฏิบัติ

ด้านความรู้

1. คำนวณค่าในวงจรแบ่งแรงดันไฟฟ้าตามโจทย์กำหนด
2. คำนวณค่าในวงจรแบ่งกระแสไฟฟ้าตาม โจทย์กำหนด

ด้านทักษะ

1. ต่อวงจรแบ่งแรงดันไฟฟ้า
2. วัดความต้านทานของวงจรแบ่งแรงดันไฟฟ้า
3. วัดแรงดันไฟฟ้าในวงจรแบ่งแรงดันไฟฟ้า
4. บันทึกข้อมูลการทดลอง
5. เปรียบเทียบข้อมูลในการทดลอง
6. เขียนสรุปผลการทดลองวงจรแบ่งแรงดัน
7. วัดกระแสไฟฟ้าในวงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า
8. บันทึกข้อมูลในวงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า
9. เปรียบเทียบข้อมูลในวงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า
10. เขียนสรุปผลการทดลองการแบ่งกระแส

ด้านคุณธรรม จริยธรรม/บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แสดงออกถึงความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความประหยัดและความเชื่อมั่นในตนเอง

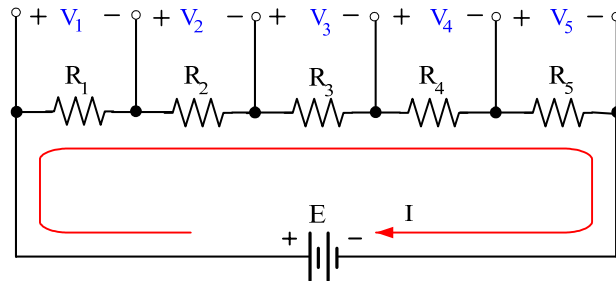
เนื้อหาสาระ

6.1 วงจรแบ่งแรงดันไฟฟ้า

กฎการแบ่งแรงดันไฟฟ้ามักมีที่มาจากกฎแรงดันไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์ที่กล่าวว่า ผลรวมทางพีชคณิตของแรงดันไฟฟ้าในวงปิดใด ๆ มีค่าเท่ากับศูนย์ เมื่อพัฒนามาเป็น**กฎการแบ่งแรงดันไฟฟ้า (Voltage Divider Rule: VDR)** ขณะที่ยังไม่ได้ต่อโหลดได้ว่า แรงดันไฟฟ้าตกคร่อมตัวต้านทานใด ๆ ในวงจรอนุกรม จะเท่ากับอัตราส่วนของค่าความต้านทานนั้นต่อความต้านทานรวมและคูณด้วยแรงดันไฟฟ้าที่จ่ายให้วงจรนั้น และการแบ่งแรงดันไฟฟ้าจะนำไปใช้กับวงจรอนุกรมและวงจรผสม

6.1.1 วงจรแบ่งแรงดันไฟฟ้าขณะไม่มีโหลด

เมื่อนำตัวต้านทานมาต่ออนุกรมหลาย ๆ ตัว ดังรูป จะเรียกแรงดันไฟฟ้าตกคร่อมตัวต้านทานใด ๆ ว่า V_x เมื่อ X คือ ตัวต้านทานตัวที่ 1, 2, 3 หรือตัวที่เหลืออื่น และใช้กฎของโอห์มหาค่าแรงดันไฟฟ้าตกคร่อมตัวต้านทานใด ๆ จะได้ว่า $V_x = I \times R_x$

รูป ใช้กฎของโอห์มหาค่าแรงดันไฟฟ้าตกคร่อมตัวต้านทานใด ๆ จะได้ $V_x = I \times R_x$

จากกฎของโอห์ม $I = \frac{E}{R_T}$ แทนค่า I ในสมการ $V_x = I \times R_x$

จะได้ $V_x = \left(\frac{E}{R_T} \right) \times R_x$

เขียนสมการ V_x ใหม่ จะได้ดังสมการที่ 6.1

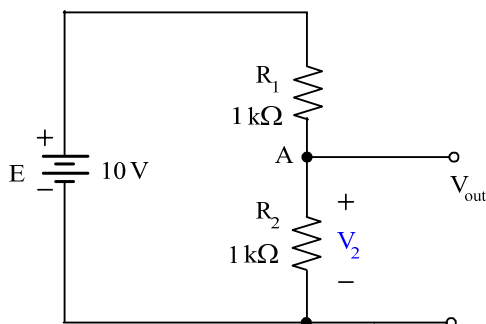
$$V_x = \left(\frac{R_x}{R_T} \right) \times E$$

6.1.2 วงจรแบ่งแรงดันไฟฟ้าขณะมีโหลด

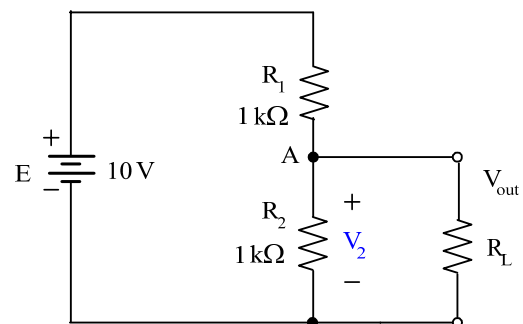
วงจรแบ่งแรงดันไฟฟ้าขณะมีโหลด ลักษณะวงจรจะเป็นวงจรผสม ในหัวข้อนี้จะเรียนรู้ถึงผลของการต่อโหลดด้วยความต้านทาน และด้วยมอเตอร์ไฟฟ้ากระแสตรง

1. วงจรแบ่งแรงดันไฟฟ้าด้วยโหลดความต้านทาน

(1) วงจรแบ่งแรงดันไฟฟ้าด้วยโหลดความต้านทานแบบค่าคงที่ ในวงจรแบ่งแรงดันไฟฟ้าแสดงดังรูป (Floyd, Thomas L. 2001: 238)

ก) ขณะไม่มีโหลด

ข) ขณะมีโหลด R_L

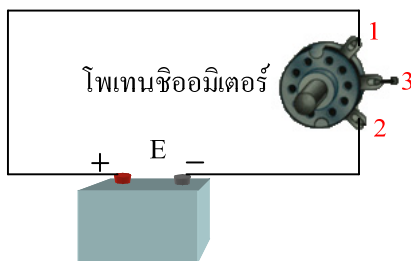
รูป วงจรแบ่งแรงดันไฟฟ้า

จากรูป ข) จะได้
$$V_{OUT} = V_2 = \frac{R_2/R_L}{R_1 + R_2/R_L} \times E$$

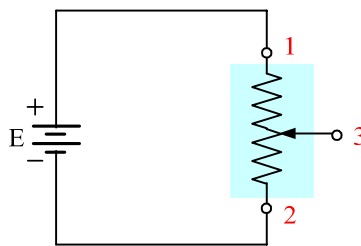
เมื่อ
$$R_2/R_L = \frac{R_2 \times R_L}{R_2 + R_L}$$

และ R_2/R_L หมายถึง R_2 กับ R_L ต่อขนานกัน

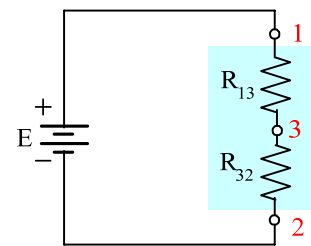
(2) วงจรแบ่งแรงดันไฟฟ้าด้วยโพลดความต้านทานแบบปรับค่าได้ ถ้าใช้ตัวต้านทานโพเทนชิโอมิเตอร์เป็นตัวปรับการแบ่งแรงดันไฟฟ้า และคงจำกันได้ว่าจากการศึกษาเกี่ยวกับตัวต้านทานในงานไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์นั้น โพลเทนชิโอมิเตอร์เป็นตัวต้านทานแบบปรับค่าได้มีขั้วต่อ 3 ขั้วที่จะใช้เป็นตัวแบ่งแรงดันไฟฟ้า แสดงดังรูป

ก) รูปเสมือน

ข) รูปสัญลักษณ์ของรูป ก

ค) เทียบเท่ารูป ข

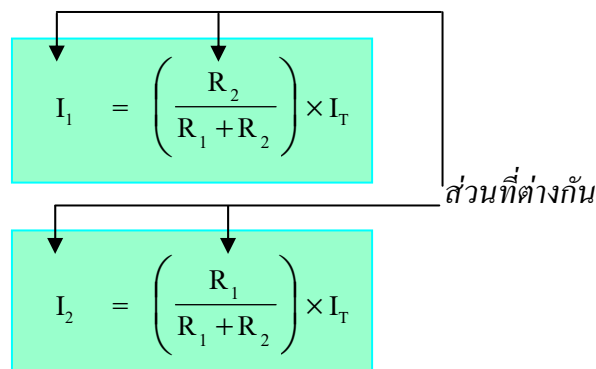
รูป โพลเทนชิโอมิเตอร์ที่ใช้แบ่งแรงดันไฟฟ้า

2. วงจรแบ่งแรงดันไฟฟ้าด้วยโพลดมอเตอร์ไฟฟ้ากระแสตรง

6.2 วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า

6.2.1 วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้ากรณีวงจรขนาน 2 สาขา จะใช้กฎการ

แบ่งกระแสไฟฟ้า ดังนี้

6.2.2 วงจรแบ่งกระแสไฟฟ้ากรณีวงจรขนานหลายสาขา จะใช้

สูตรสำหรับวงจรขนานดังนี้

$$I_x = \left(\frac{R_T}{R_x} \right) \times I_T$$

เมื่อ I_X แทน กระแสไฟฟ้าสาขาที่ต้องการหาค่า
 I_T แทน กระแสไฟฟ้ารวม
 R_X แทน ความต้านทานไฟฟ้าสาขาที่ I_X ไหลผ่าน

กิจกรรมการเรียนรู้ (สัปดาห์ที่ 7/18, คาบที่ 25–28/72)

1. ครูขานชื่อผู้เรียน เตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน
2. ครูทบทวนเนื้อหาโดยย่อเรื่อง วงจรผสม
3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนหน่วยที่ 6
4. ชั้น M ครูนำเข้าสู่บทเรียนเรื่องการแบ่งแรงดัน และครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
5. ชั้น I ครูสอนเนื้อหาสาระ
6. ชั้น A นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นกลุ่มๆ ละ 1 ข้อ ขณะนักเรียนทำแบบฝึกหัดครูจะสังเกตและให้ข้อเสนอแนะการทำงานกลุ่ม
7. ชั้น P นักเรียนทดลองตามใบงานที่ 6 เรื่อง วงจรแบ่งแรงดันไฟฟ้าและวงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัดตามกลุ่ม และร่วมอภิปรายผลจากการทดลอง
8. ครูมอบหมายการบ้าน
9. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนหน่วยที่ 6

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้ หนังสือเรียน หน่วยที่ 6, PowerPoint ประกอบการสอน และแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน
2. แหล่งการเรียนรู้ หนังสือ วารสารเกี่ยวกับวงจรแบ่งแรงดันไฟฟ้าและวงจรแบ่งกระแสไฟฟ้า, อินเทอร์เน็ต www.google.com

การวัดและการประเมินผล

การวัดผล (ใช้เครื่องมือ)	การประเมินผล (นำผลเทียบกับเกณฑ์และแปลความหมาย)
1. แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) หน่วยที่ 6	(ไว้เปรียบเทียบกับคะแนนสอบหลังเรียน)
2. แบบสังเกตการทำงานกลุ่มและนำเสนอผลงานกลุ่ม	เกณฑ์ผ่าน 60%
3. แบบฝึกหัดหน่วยที่ 6	เกณฑ์ผ่าน 50%
4. แบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 6	เกณฑ์ผ่าน 50%
5. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ตามสภาพจริง	เกณฑ์ผ่าน 60%

งานที่มอบหมาย

งานที่มอบหมายนอกเหนือเวลาเรียน ให้ทำแบบฝึกหัดข้อที่เหลือจากทำในชั้นเรียนให้เรียบร้อย
ถูกต้อง สมบูรณ์

ผลงาน/ชิ้นงาน/ความสำเร็จของผู้เรียน

1. ผลการทำและนำเสนอแบบฝึกหัดหน่วยที่ 6 และผ่านเกณฑ์
2. ผลการทดลองตามใบงานที่ 6 เรื่องวงจรแบ่งแรงดันไฟฟ้าและวงจรแบ่งกระแสไฟฟ้าและผ่าน
เกณฑ์
3. คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 6 และผ่านเกณฑ์

เอกสารอ้างอิง

1. ชำรงศักดิ์ หมินกำหริม. วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2105-2002. (2556).
นนทบุรี: ศูนย์หนังสือเมืองไทย.
2. Baker, Tim. (2002). **Experiments in DC/AC Circuits with Concepts.**
3. Boylestad, Robert. (2003). **Introductory Circuit Analysis.**
4. Cook, Nigel P. (2004). **Electronic. A Complete Course.**
5. _____ . (2005). **Introductory DC/AC Circuits**
6. Floyd, Thomas L. (2001). **Electronic Fundamentals.**

บันทึกหลังการสอน

1. ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ผลการเรียนรู้ของนักเรียน/ผลการสอนของครู/ปัญหาที่พบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....
(.....)

ลงชื่อ.....
(.....)

ตัวแทนนักเรียน

ครูผู้สอน

	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7	หน่วยที่ 7
	ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2105-2002	เวลาเรียนรวม 72 คาบ
	ชื่อหน่วย วงจรบริดจ์	สอนครั้งที่ 8/18
ชื่อเรื่อง วงจรบริดจ์		จำนวน 4 คาบ

หัวข้อเรื่อง

- 7.1 วงจรบริดจ์ในสภาวะสมดุล
- 7.2 วงจรบริดจ์ในสภาวะไม่สมดุล
- 7.3 สรุปสาระสำคัญ

สมรรถนะย่อย

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับวงจรบริดจ์
2. ปฏิบัติการต่อวงจร วัด และทดสอบค่าในวงจรบริดจ์

จุดประสงค์การปฏิบัติ

ด้านความรู้

1. อธิบายการเกิดสภาวะวงจรบริดจ์สมดุล
2. อธิบายการเกิดสภาวะวงจรบริดจ์ไม่สมดุล
3. คำนวณหาค่ากระแสไฟฟ้า แรงดันไฟฟ้า และความต้านทานไฟฟ้าของวงจรบริดจ์ในสภาวะสมดุล
4. คำนวณหาค่าความต้านทานเพื่อปรับให้วงจรบริดจ์ไม่สมดุลเป็นวงจรบริดจ์สมดุล

ด้านทักษะ

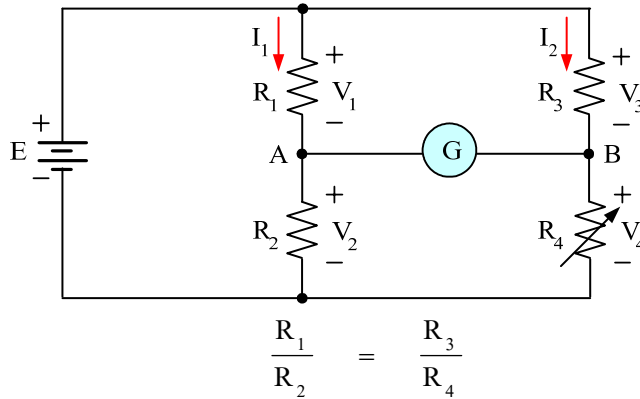
1. ต่อวงจรบริดจ์ในสภาวะสมดุลและไม่สมดุล
2. วัดความต้านทานของวงจรบริดจ์ในสภาวะสมดุลและไม่สมดุล
3. วัดแรงดันไฟฟ้าและกระแสไฟฟ้าของวงจรบริดจ์ในสภาวะสมดุลและไม่สมดุล
4. เขียนสรุปผลการทดลอง

ด้านคุณธรรม จริยธรรม/บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แสดงออกถึงความมีวินัย ความสนใจใฝ่รู้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความพึงพอใจในผลงานที่ทำ

เนื้อหาสาระ

7.1 วงจรบริดจ์ในสถานะสมดุล

หรือ $R_1 R_4 = R_2 R_3$

หรือ $R_3 = \frac{R_1 R_4}{R_2}$

7.2 วงจรบริดจ์ในสถานะไม่สมดุล

$$\frac{R_1}{R_2} \neq \frac{R_3}{R_4}$$

กิจกรรมการเรียนรู้ (สัปดาห์ที่ 8/18, คาบที่ 29–32/72)

1. ครูขานชื่อผู้เรียน เตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน
2. ครูทบทวนเนื้อหาโดยย่อเรื่อง วาย-เดลตา
3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนหน่วยที่ 7
4. ชั้น M ครูนำเข้าสู่บทเรียนเรื่อง เครื่องวัดแบบวิตสโตนบริดจ์ และครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
5. ชั้น I ครูสอนเนื้อหาสาระ
6. ชั้น A นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นกลุ่มๆ ละ 1 ข้อ ขณะนักเรียนทำแบบฝึกหัดครูจะสังเกตและให้

ข้อเสนอแนะการทำงานกลุ่ม

7. ชั้น P นักเรียนทดลองตามใบงานที่ 7 เรื่อง วงจรบริดจ์ ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัดตามกลุ่ม และร่วมอภิปรายผลจากการทดลอง
8. ครูมอบหมายการบ้าน
9. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนหน่วยที่ 7

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้ หนังสือเรียน หน่วยที่ 7, PowerPoint ประกอบการสอน และแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน
2. แหล่งการเรียนรู้ หนังสือ วารสารเกี่ยวกับวงจรบริดจ์, อินเทอร์เน็ต www.google.com

การวัดและการประเมินผล

การวัดผล (ใช้เครื่องมือ)	การประเมินผล (นำผลเทียบกับเกณฑ์และแปลความหมาย)
1. แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) หน่วยที่ 7	(ไว้เปรียบเทียบกับคะแนนสอบหลังเรียน)
2. แบบสังเกตการทำงานกลุ่มและนำเสนอผลงานกลุ่ม	เกณฑ์ผ่าน 60%
3. แบบฝึกหัดหน่วยที่ 7	เกณฑ์ผ่าน 50%
4. แบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 7	เกณฑ์ผ่าน 50%
5. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ตามสภาพจริง	เกณฑ์ผ่าน 60%

งานที่มอบหมาย

งานที่มอบหมายนอกเหนือเวลาเรียน ให้ทำแบบฝึกหัดข้อที่เหลือจากทำในชั้นเรียนให้เรียบร้อย
ถูกต้อง สมบูรณ์

ผลงาน/ชิ้นงาน/ความสำเร็จของผู้เรียน

1. ผลการทำและนำเสนอแบบฝึกหัดหน่วยที่ 7 และผ่านเกณฑ์
2. ผลการทดลองตามใบงานที่ 7 เรื่องวงจรบริดจ์ และผ่านเกณฑ์
3. คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 7 และผ่านเกณฑ์

เอกสารอ้างอิง

1. ชำรงค์ศักดิ์ หมินกำหริ่ม. วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2105-2002. (2556).
นนทบุรี: ศูนย์หนังสือเมืองไทย.
2. Baker, Tim. (2002). **Experiments in DC/AC Circuits with Concepts.**
3. Boylestad, Robert. (2003). **Introductory Circuit Analysis.**
4. Cook, Nigel P. (2004). **Electronic. A Complete Course.**
5. _____ . (2005). **Introductory DC/AC Circuits**
6. Floyd, Thomas L. (2001). **Electronic Fundamentals.**

บันทึกหลังการสอน

1. ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ผลการเรียนรู้ของนักเรียน/ผลการสอนของครู/ปัญหาที่พบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. แนวทางการแก้ปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตัวแทนนักเรียน

ลงชื่อ.....

(.....)

ครูผู้สอน

	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8	หน่วยที่ 8
	ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2105-2002	เวลาเรียนรวม 72 คาบ
	ชื่อหน่วย วิธีกระแสเมฆ	สอนครั้งที่ 9/18
ชื่อเรื่อง วิธีกระแสเมฆ		จำนวน 4 คาบ

หัวข้อเรื่อง

- 8.1 แนวคิดของวิธีกระแสเมฆ
- 8.2 การนำวิธีกระแสเมฆมาใช้แก้ปัญหาวงจรไฟฟ้า
- 8.3 สรุปสาระสำคัญ

สมรรถนะย่อย

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับวิธีกระแสเมฆ
2. ปฏิบัติการต่อวงจร วัด และทดสอบค่าด้วยวิธีกระแสเมฆ

จุดประสงค์การปฏิบัติ

ด้านความรู้

1. บอกความหมายของวิธีกระแสเมฆ
2. บอกวิธีการของการแก้ปัญหาวงจรไฟฟ้าด้วยวิธีกระแสเมฆ
3. เขียนสมการเมฆจากวงจรไฟฟ้าที่กำหนด
4. คำนวณค่าในวงจรไฟฟ้าด้วยวิธีกระแสเมฆ

ด้านทักษะ

1. ต่อวงจรการทดลองวิธีกระแสเมฆ
2. วัดแรงดันไฟฟ้าในวงจรการทดลองวิธีกระแสเมฆ
3. วัดกระแสไฟฟ้าในวงจรการทดลองวิธีกระแสเมฆ
4. บันทึกข้อมูลในการทดลองวิธีกระแสเมฆ
5. เปรียบเทียบข้อมูลในการทดลองวิธีกระแสเมฆ
6. เขียนสรุปผลการทดลองวิธีกระแสเมฆ

ด้านคุณธรรม จริยธรรม/บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แสดงออกถึงความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเองและความซื่อสัตย์สุจริต

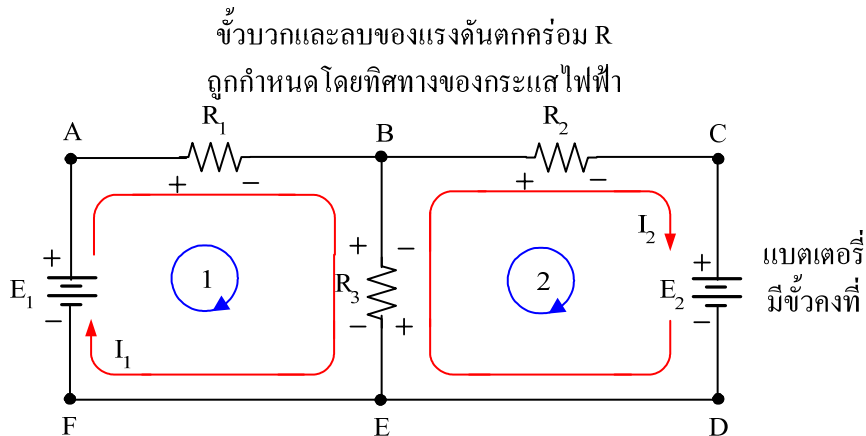
เนื้อหาสาระ

8.1 แนวคิดของวิธีกระแสเมฆ

การนำวิธีกระแสเมฆหรือกระแสลูปมาใช้แก้ปัญหาทางจรไฟฟ้ามีวิธีการ ดังนี้

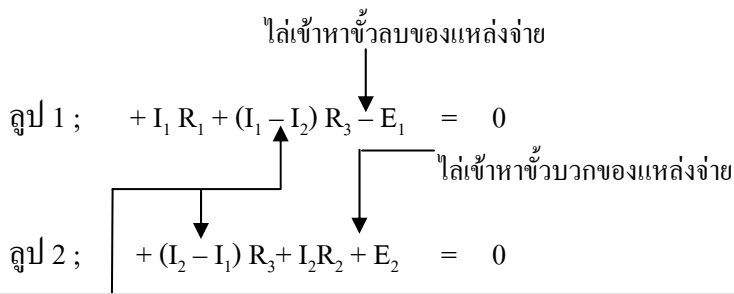
1. กำหนดกระแสไฟฟ้าในแต่ละรอบวงปิด จะให้ตามเข็มนาฬิกาหรือทวนเข็มนาฬิกาก็ได้ แสดงตัวอย่างดังรูป ใช้สัญลักษณ์ของกระแสเมฆ คือ I_1 หรือ I_2 (จำนวนกระแสเมฆต้องเท่ากับจำนวนลูปของวงจร) ในลูป ABEF หรือลูป 1 กำหนดให้ I_1 ไหล ส่วนในลูป DEBC หรือลูป 2 กำหนดให้ I_2 ไหล

2. ระบุเครื่องหมายขั้วแรงดันไฟฟ้าตกคร่อมตัวต้านทานในแต่ละลูปตามทิศทางของกระแสไฟฟ้าที่กำหนดขึ้นที่ไหลผ่านตัวต้านทานแต่ละตัว โดยใช้หลักว่าเมื่อกระแสไฟฟ้าไหลเข้าสู่ตัวต้านทานใดให้ใส่เครื่องหมายบวกไว้หน้าตัวต้านทานตัวนั้นและใส่เครื่องหมายลบไว้หลังตัวต้านทานที่กระแสไฟฟ้าไหลออก (หรือจะกล่าวว่าแรงดันไฟฟ้าตกคร่อมตัวต้านทานในลูปใดที่กำหนดกระแสไฟฟ้าไหลวนในลูปนั้นมีเครื่องหมายบวกเสมอ) แสดงดังรูป

รูป การกำหนดกระแสไฟฟ้าในแต่ละรอบวงปิด

3. เขียนสมการแรงดันไฟฟ้าโดยใช้กฎแรงดันไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์ (KVL) ในลูปที่กำหนด ซึ่งเป็นการรวมแรงดันไฟฟ้าในลูป ถ้าพบเครื่องหมายบวกให้ใส่เครื่องหมายบวกไว้หน้าแรงดันไฟฟ้า และถ้าพบเครื่องหมายลบให้ใส่เครื่องหมายลบไว้หน้าแรงดันไฟฟ้า (ถ้าทิศทางกระแสเมฆไล่เข้าหาขั้วบวกของแหล่งจ่ายไฟฟ้าให้ใส่เครื่องหมายบวก และถ้าไล่เข้าหาขั้วลบให้ใส่เครื่องหมายลบ) แสดงการเขียนสมการแรงดันไฟฟ้า (สมการเมฆ) ของรูป ดังนี้

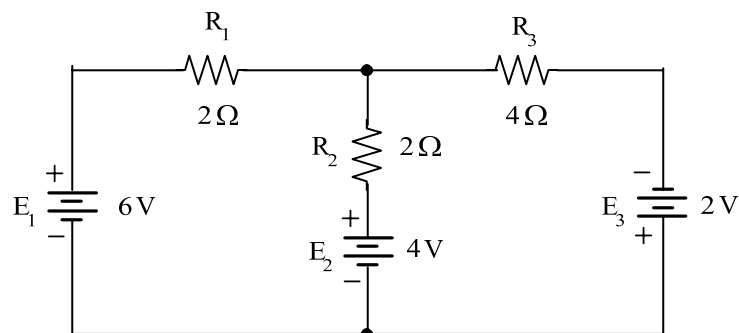
แรงดันไฟฟ้าที่ตกคร่อมตัวต้านทานที่เกิดจากกระแสไฟฟ้าจากลูปอื่นไหลผ่าน ถ้าทิศทางของกระแสไฟฟ้าในลูปทั้งสองที่สัมผัสกันสวนทางกันให้มีเครื่องหมาย - ถ้าตามกันให้มีเครื่องหมาย + จากตัวอย่างนี้ I_1 และ I_2 ไหลสวนทางกัน

4. แทนค่าความต้านทานหรือค่าอื่นที่ปรากฏในวงจรไฟฟ้าลงในสมการแรงดันไฟฟ้า

5. แก้สมการหาค่ากระแสไฟฟ้าในตัวที่ไม่ทราบค่า [ถ้ากระแสไฟฟ้าที่ได้มีค่าเป็นลบแสดงว่า การกำหนดทิศทางในข้อ 1) ตรงกันข้ามกับทิศทางที่กระแสไฟฟ้าไหลจริง]

8.2 การนำวิธีกระแสเมฆมาใช้แก้ปัญหาวงจรไฟฟ้า

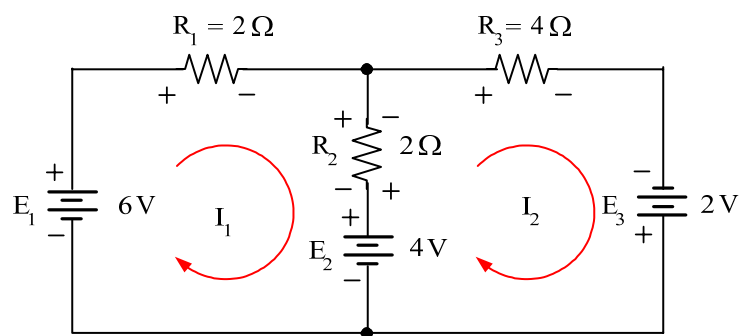
จากรูป จงหาค่ากระแสไฟฟ้าทุกสาขา โดยใช้วิธีกระแสเมฆ

วิธีทำ ขั้นที่ 1 กำหนดกระแสเมฆ I_1 และ I_2 ดังรูป

ขั้นที่ 2 กำหนดขั้วแรงดันไฟฟ้าที่ตัวต้านทานตามทิศทางกระแสเมฆ ดังรูป

(จะสังเกตว่า R_2 มีขั้วแรงดันไฟฟ้าที่แตกต่างกัน เพราะว่กระแสเมฆสวนทางกัน)

ขั้นที่ 3 เขียนสมการเมช (หรือสมการแรงดันไฟฟ้าตามกฎแรงดันไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์ (KVL) จะเป็นสมการเชิงเส้น) ได้สมการดังนี้

$$\text{ลูป } I_1 : (R_1 + R_2) I_1 - R_2 I_2 + E_2 - E_1 = 0$$

$$\text{ลูป } I_2 : -R_2 I_1 + (R_2 + R_3) I_2 - E_3 - E_2 = 0$$

ขั้นที่ 4 แทนค่าที่ทราบในวงจรลงในสมการเมช

$$\begin{aligned} \text{ลูป } I_1 : (2 + 2)I_1 - 2I_2 + 4 - 6 &= 0 \\ 4I_1 - 2I_2 - 2 &= 0 \quad \dots\dots\dots (1) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ลูป } I_2 : -2I_1 + (2 + 4)I_2 - 2 - 4 &= 0 \\ -2I_1 + 6I_2 - 6 &= 0 \quad \dots\dots\dots (2) \end{aligned}$$

สมการที่ (1) และ (2) เขียนสมการใหม่ จะได้

$$4I_1 - 2I_2 = 2 \quad \dots\dots\dots (3)$$

$$-2I_1 + 6I_2 = 6 \quad \dots\dots\dots (4)$$

ขั้นที่ 5 แก้สมการ โดยใช้ดีเทอร์มิแนนต์ จากสมการที่ (3) และ (4) จะได้

$$I_1 = \frac{\begin{vmatrix} 2 & -2 \\ 6 & 6 \end{vmatrix}}{\begin{vmatrix} 4 & -2 \\ -2 & 6 \end{vmatrix}} = \frac{12 + 12}{24 - 4} = \frac{24}{20} = 1.2 \text{ A} \quad \text{ตอบ}$$

$$I_2 = \frac{\begin{vmatrix} 4 & 2 \\ -2 & 6 \end{vmatrix}}{\begin{vmatrix} 4 & -2 \\ -2 & 6 \end{vmatrix}} = \frac{24 + 4}{24 - 4} = \frac{28}{20} = 1.4 \text{ A} \quad \text{ตอบ}$$

จะเห็นว่ากระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่าน R_1 คือ I_1 และกระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่าน R_3 คือ I_2 แต่ในสาขา R_2 จะพบว่า เป็นลูปที่เกี่ยวข้องกับลูปอื่น ดังนั้นกระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่าน R_2 คือ

$$I_{R_2} = I_2 - I_1$$

$$= 1.4 - 1.2$$

$$I_{R_2} = 0.2 \text{ A} \quad (\text{มีทิศทางขึ้นตามทิศทางของ } I_2)$$

ตอบ

กิจกรรมการเรียนรู้ (สัปดาห์ที่ 9/18, คาบที่ 33-36/72)

1. ครูขานชื่อผู้เรียน เตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน
2. ครูทบทวนเนื้อหาโดยย่อเรื่อง วงจรบริดจ์
3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนหน่วยที่ 8

4. ชั้น M ครูนำเข้าสู่บทเรียนเรื่อง กระแสเมฆ และครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
5. ชั้น I ครูสอนเนื้อหาสาระ
6. ชั้น A นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นกลุ่มๆ ละ 1 ข้อ ขณะนักเรียนทำแบบฝึกหัดครูจะสังเกตและให้ข้อเสนอแนะการทำงานกลุ่ม
7. ชั้น P นักเรียนทดลองตามใบงานที่ 8 เรื่อง วิธีกระแสเมฆ ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัดตามกลุ่ม และร่วมอภิปรายผลจากการทดลอง
8. ครูมอบหมายการบ้าน
9. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนหน่วยที่ 8

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้ หนังสือเรียน หน่วยที่ 8, PowerPoint ประกอบการสอน และแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน
2. แหล่งการเรียนรู้ หนังสือ วารสารเกี่ยวกับวิธีกระแสเมฆ, อินเทอร์เน็ต www.google.com

การวัดและการประเมินผล

การวัดผล (ใช้เครื่องมือ)	การประเมินผล (นำผลเทียบกับเกณฑ์และแปลความหมาย)
1. แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) หน่วยที่ 8	(ไว้เปรียบเทียบกับคะแนนสอบหลังเรียน)
2. แบบสังเกตการทำงานกลุ่มและนำเสนอผลงานกลุ่ม	เกณฑ์ผ่าน 60%
3. แบบฝึกหัดหน่วยที่ 8	เกณฑ์ผ่าน 50%
4. แบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 8	เกณฑ์ผ่าน 50%
5. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ตามสภาพจริง	เกณฑ์ผ่าน 60%

งานที่มอบหมาย

งานที่มอบหมายนอกเหนือเวลาเรียน ให้ทำแบบฝึกหัดข้อที่เหลือจากทำในชั้นเรียนให้เรียบร้อย
ถูกต้อง สมบูรณ์

ผลงาน/ชิ้นงาน/ความสำเร็จของผู้เรียน

1. ผลการทำและนำเสนอแบบฝึกหัดหน่วยที่ 8 และผ่านเกณฑ์
2. ผลการทดลองตามใบงานที่ 8 เรื่องวิธีกระแสเมฆ และผ่านเกณฑ์
3. คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 8 และผ่านเกณฑ์

เอกสารอ้างอิง

ชำระศักดิ์ หมินกำหริม, วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2105-2002. (2556).

นนทบุรี: ศูนย์หนังสือเมืองไทย.

บันทึกหลังการสอน

1. ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ผลการเรียนรู้ของนักเรียน/ผลการสอนของครู/ปัญหาที่พบ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. แนวทางการแก้ปัญหา

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....
(.....)

ลงชื่อ.....
(.....)

ตัวแทนนักเรียน

ครูผู้สอน

	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9	หน่วยที่ 9
	ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2104-2002	เวลาเรียนรวม 72 คาบ
	ชื่อหน่วย วิธีแรงดัน โนด	สอนครั้งที่ 10/18
ชื่อเรื่อง วิธีแรงดัน โนด		จำนวน 4 คาบ

หัวข้อเรื่อง

- 9.1 แนวคิดของวิธีแรงดัน โนด
- 9.2 การนำวิธีแรงดัน โนดมาใช้แก้ปัญหาวงจรไฟฟ้า
- 9.3 สรุปสาระสำคัญ

สมรรถนะย่อย

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับวิธีแรงดัน โนด
2. ปฏิบัติการต่อวงจร วัด และทดสอบค่าด้วยวิธีแรงดัน โนด

จุดประสงค์การปฏิบัติ

ด้านความรู้

1. อธิบายความหมายของวิธีแรงดัน โนด
2. บอกขั้นตอนการแก้ปัญหาวงจรไฟฟ้าด้วยวิธีแรงดัน โนด
3. เขียนสมการ โนดจากวงจรไฟฟ้าที่กำหนดให้
4. คำนวณค่าในวงจรไฟฟ้าด้วยวิธีแรงดัน โนด

ด้านทักษะ

1. ต่อวงจรการทดลองด้วยวิธีแรงดัน โนด
2. วัดแรงดันไฟฟ้าในวงจรด้วยวิธีแรงดัน โนด
3. วัดกระแสไฟฟ้าในวงจรด้วยวิธีแรงดัน โนด
4. บันทึกข้อมูลการทดลองด้วยวิธีแรงดัน โนด
5. เปรียบเทียบข้อมูลด้วยวิธีแรงดัน โนด
6. เขียนสรุปผลการทดลองด้วยวิธีแรงดัน โนด

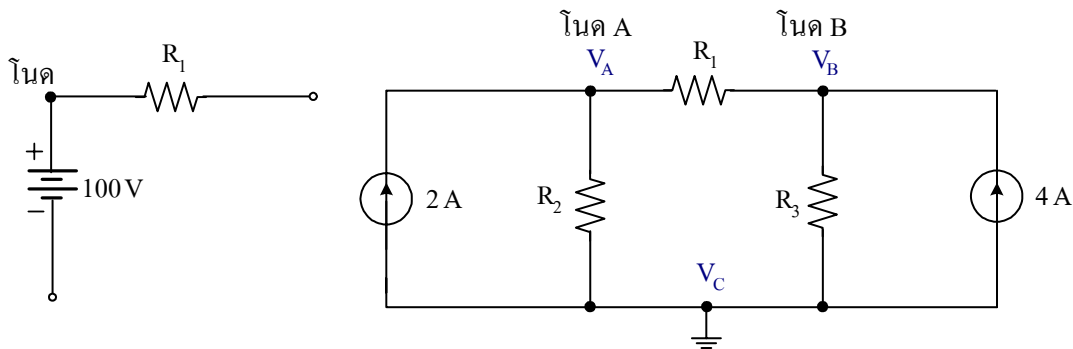
ด้านคุณธรรม จริยธรรม/บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แสดงออกถึงความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเองและความซื่อสัตย์สุจริต

เนื้อหาสาระ

9.1 แนวคิดของวิธีแรงดันโนด

การแก้ปัญหาทางจรไฟฟ้าด้วยวิธีแรงดันโนด (Node Voltage Method) หรือวิธีโนดจะอาศัยกฎกระแสไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์ (KCL) เป็นหลักในการแก้ปัญหา วิธีแรงดันโนดเป็นวิธีเปรียบเทียบแรงดันไฟฟ้าระหว่างจุดที่มีความต่างศักย์ไฟฟ้าซึ่งจะต้องเข้าใจความหมายที่กำหนดในวงจร อธิบายประกอบดังรูป

ก) แสดงจุดโนด

ข) แสดงจุดโนดหลักและจุดโนดอ้างอิง

รูป

โนด (Node) คือ จุดต่อในวงจรไฟฟ้าระหว่างส่วนประกอบของวงจร ดังรูป

โนดหลัก (Principle Node or Major Node) คือ จุดต่อในวงจรที่มีสาขาอย่างน้อย 2 สาขาขึ้นไป จากรูป ข) โนดหลักได้แก่ โนด A และ โนด B กำหนดชื่อโนดหลักเป็น V_A และ V_B หรือใช้ตัวเลขก็ได้

โนดอ้างอิง (Reference Node) คือ โนดหลักที่ถูกกำหนดให้แรงดันไฟฟ้ามีค่าเท่ากับศูนย์ ซึ่งเป็นจุดอ้างอิงในวงจรทำหน้าที่เป็นกราวด์ จากรูป ข) โนดอ้างอิง คือ V_C

แรงดันโนด (Node Voltage) คือ ความต่างศักย์ระหว่างโนดใด ๆ 2 จุด ซึ่งกำหนดให้แรงดันโนดมีค่าสูงกว่าแรงดันไฟฟ้าที่โนดอ้างอิงเสมอ

9.1.1 ขั้นตอนการแก้ปัญหาวงจรไฟฟ้าด้วยวิธีแรงดันโนด

การนำวิธีแรงดันโนดไปใช้แก้ปัญหาวงจรไฟฟ้า มีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดจำนวนโนดหลักในวงจรและเลือกโนดหลักโนดใดโนดหนึ่งใช้เป็นโนดอ้างอิง
2. กำหนดทิศทางกระแสไฟฟ้าไหลเข้าหรือไหลออกที่จุดโนดหลักทุกจุด ยกเว้นโนดอ้างอิง
3. เขียนสมการกระแสไฟฟ้าตามกฎกระแสไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์ (KCL) ที่จุดโนดหลักทุก

จุดในวงจรโดยใช้ $\frac{V_R}{R}$ แทนกระแสไฟฟ้าและเขียนสมการโนด จะได้ตามสมการ

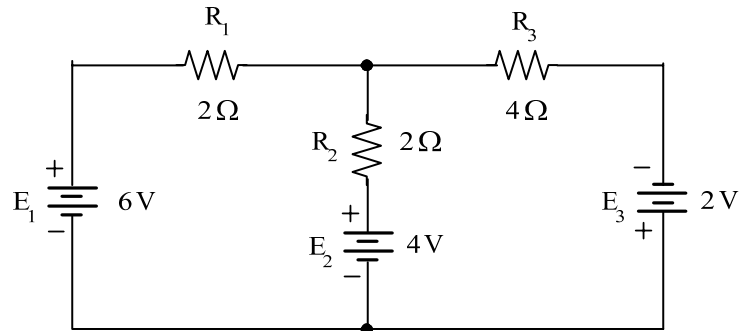
$$\text{จำนวนสมการโนด} = \text{จำนวนโนด} - 1$$

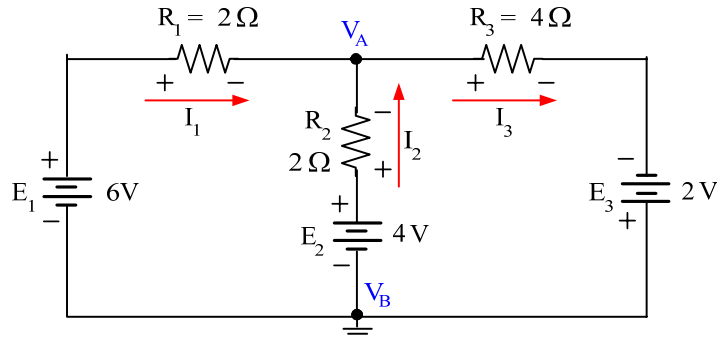
4. แทนค่าในสมการตามข้อ 3 และแก้สมการหาค่าแรงดันโหนดที่ไม่ทราบค่า
5. ผลที่ได้จากข้อ 4 สามารถหาค่ากระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่านตัวต้านทาน แรงดันไฟฟ้าตกคร่อมตัวต้านทานแต่ละตัวและค่าอื่นที่ต้องการทราบได้
6. พิสูจน์หรือตรวจสอบผลการคำนวณ (ถ้าต้องการ) จะใช้กฎแรงดันไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์ (KVL) ในวงจรไฟฟ้าได้เช่นเดียวกับวิธีกระแสเมฆ

9.2 การนำวิธีแรงดันโหนดมาใช้แก้ปัญหาวงจรไฟฟ้า

จากรูป จงหาค่ากระแสไฟฟ้าทุกสาขา โดยใช้วิธีแรงดันโหนด

วิธีทำ ขั้นที่ 1: กำหนดจุดโหนดหลัก ได้แก่ V_A และกำหนดจุดโหนดอ้างอิง ได้แก่ V_B
 ขั้นที่ 2: กำหนดทิศทางกระแสไฟฟ้าที่โหนดหลักโดยใช้กฎกระแสไฟฟ้าของเคอร์ชอฟฟ์ แสดงดังรูป

ขั้นที่ 3: เขียนสมการกระแสไฟฟ้าและเขียนสมการโหนด

โหนด V_A : $I_3 = I_1 + I_2$
 หรือ $I_3 - I_1 - I_2 = 0$ .....(1)

จะได้ $I_1 = \frac{E_1 - V_A}{R_1}$ $I_2 = \frac{E_2 - V_A}{R_2}$

และ $I_3 = \frac{V_A + E_3}{R_3}$

แทนค่ากระแสไฟฟ้าในเทอมของแรงดันไฟฟ้าตกคร่อมตัวต้านทานในสมการที่ (1) จะได้สมการ โหนด 1 สมการ เนื่องจากมีโหนดหลักเพียงโหนดเดียว คือ

$$\frac{V_A + E_3}{R_3} - \frac{E_1 - V_A}{R_1} - \frac{E_2 - V_A}{R_2} = 0 \quad \dots\dots\dots(2)$$

ขั้นที่ 4: แทนค่าแรงดันไฟฟ้าและความต้านทานไฟฟ้าที่ทราบค่าในสมการที่ (2)

และแก้สมการหาค่าแรงดันโหนดที่ไม่ทราบค่า

$$\frac{V_A + 2}{4} - \frac{6 - V_A}{2} - \frac{4 - V_A}{2} = 0$$

นำ 4 คูณตลอด จะได้

$$(V_A + 2) - (12 - 2V_A) - (8 - 2V_A) = 0$$

$$V_A + 2 - 12 + 2V_A - 8 + 2V_A = 0$$

$$5V_A - 18 = 0$$

$$V_A = \frac{18}{5} = 3.6 \text{ V}$$

ขั้นที่ 5 หาค่ากระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่านตัวต้านทานในวงจร

$$I_1 = \frac{E_1 - V_A}{R_1} = \frac{6 - 3.6}{2}$$

$$I_1 = \frac{2.4}{2} = 1.2 \text{ A} \quad \text{ตอบ}$$

$$I_2 = \frac{E_2 - V_A}{R_2} = \frac{4 - 3.6}{2}$$

$$I_2 = 0.2 \text{ A} \quad \text{ตอบ}$$

$$I_3 = \frac{V_A + E_3}{R_3} = \frac{3.6 + 2}{4}$$

$$I_3 = \frac{5.6}{4} = 1.4 \text{ A} \quad \text{ตอบ}$$

กิจกรรมการเรียนรู้ (สัปดาห์ที่ 10/18, คาบที่ 37–40/72)

1. ครูขานชื่อผู้เรียน เตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน
2. ครูทบทวนเนื้อหาโดยย่อเรื่อง วิธีกระแสเมฆ
3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนหน่วยที่ 9
4. ชั้น M ครูนำเข้าสู่บทเรียนเรื่อง แรงดัน โหนด และครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
5. ชั้น I ครูสอนเนื้อหาสาระ
6. ชั้น A นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นกลุ่มๆ ละ 1 ข้อ ขณะนักเรียนทำแบบฝึกหัดครูจะสังเกตและให้ข้อเสนอแนะการทำงานกลุ่ม
7. ชั้น P นักเรียนทดลองตามใบงานที่ 9 เรื่อง วิธีแรงดัน โหนด ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัดตามกลุ่ม และร่วมอภิปรายผลจากการทดลอง

8. ครูมอบหมายการบ้าน
9. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนหน่วยที่ 9

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้ หนังสือเรียน หน่วยที่ 9, PowerPoint ประกอบการสอน และแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน
2. แหล่งการเรียนรู้ หนังสือ วารสารเกี่ยวกับวิธีแรงดัน โนด, อินเทอร์เน็ต www.google.com

การวัดและการประเมินผล

การวัดผล (ใช้เครื่องมือ)	การประเมินผล (นำผลเทียบกับเกณฑ์และแปลความหมาย)
1. แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) หน่วยที่ 9	(ไว้เปรียบเทียบกับคะแนนสอบหลังเรียน)
2. แบบสังเกตการทำงานกลุ่มและนำเสนอผลงานกลุ่ม	เกณฑ์ผ่าน 60%
3. แบบฝึกหัดหน่วยที่ 9	เกณฑ์ผ่าน 50%
4. แบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 9	เกณฑ์ผ่าน 50%
5. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ตามสภาพจริง	เกณฑ์ผ่าน 60%

งานที่มอบหมาย

งานที่มอบหมายนอกเหนือเวลาเรียน ให้ทำแบบฝึกหัดข้อที่เหลือจากทำในชั้นเรียนให้เรียบร้อย
ถูกต้อง สมบูรณ์

ผลงาน/ชิ้นงาน/ความสำเร็จของผู้เรียน

1. ผลการทำและนำเสนอแบบฝึกหัดหน่วยที่ 9 และผ่านเกณฑ์
2. ผลการทดลองตามใบงานที่ 9 เรื่องวิธีแรงดัน โนด และผ่านเกณฑ์
3. คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 9 และผ่านเกณฑ์

เอกสารอ้างอิง

ช้างศักดิ์ หมินกำหริม. วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2105-2002. (2556).

นนทบุรี: ศูนย์หนังสือเมืองไทย.

บันทึกหลังการสอน

1. ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ผลการเรียนรู้ของนักเรียน/ผลการสอนของครู/ปัญหาที่พบ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. แนวทางการแก้ปัญหา

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....
(.....)

ลงชื่อ.....
(.....)

ตัวแทนนักเรียน

ครูผู้สอน

	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10	หน่วยที่ 10
	ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2104-2002	เวลาเรียนรวม 72 คาบ
	ชื่อหน่วย ทฤษฎีการทับซ้อน	สอนครั้งที่ 11/18
ชื่อเรื่อง ทฤษฎีการทับซ้อน		จำนวน 4 คาบ

หัวข้อเรื่อง

- 10.1 แนวคิดของทฤษฎีการทับซ้อน
- 10.2 การนำทฤษฎีการทับซ้อนมาใช้แก้ปัญหาวงจรไฟฟ้า
- 10.3 สรุปสาระสำคัญ

สมรรถนะย่อย

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการทับซ้อน
2. ปฏิบัติการต่อวงจร วัด และทดสอบค่าด้วยทฤษฎีการทับซ้อน

จุดประสงค์การปฏิบัติ

ด้านความรู้

1. บอกความหมายของทฤษฎีการทับซ้อน
2. บอกขั้นตอนการนำทฤษฎีการทับซ้อนมาใช้แก้ปัญหาวงจรไฟฟ้า
3. กำหนดค่าในวงจรไฟฟ้าโดยใช้ทฤษฎีการทับซ้อน

ด้านทักษะ

1. ต่อวงจรการทดลองด้วยทฤษฎีการทับซ้อน
2. วัดกระแสไฟฟ้าในวงจรการทดลองทฤษฎีการทับซ้อน
3. บันทึกข้อมูลในการทดลองทฤษฎีการทับซ้อน
4. เขียนสรุปผลการทดลองทฤษฎีการทับซ้อน

ด้านคุณธรรม จริยธรรม/บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

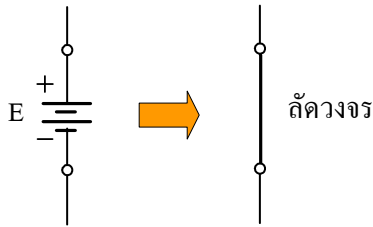
แสดงออกถึงความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเองและความซื่อสัตย์สุจริต

เนื้อหาสาระ

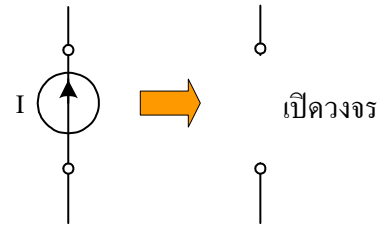
10.1 แนวคิดของทฤษฎีการทับซ้อน

ขั้นตอนหาค่ากระแสไฟฟ้าหรือแรงดันไฟฟ้าของวงจรเชิงเส้นที่มีหลายแหล่งจ่าย โดยหาค่าครึ่งละแหล่งจ่ายและให้แหล่งจ่ายที่เหลืออื่นเป็นศูนย์ มีขั้นตอนกรณีวงจรไฟฟ้ามี 2 แหล่งจ่าย ดังนี้ (Floyd, Thomas L., 2001: 259)

1. กำหนดให้มีแหล่งจ่ายครั้งละ 1 แหล่งจ่าย แหล่งจ่ายที่เหลืออื่นเป็นศูนย์ ถ้าเป็นแหล่งจ่ายแรงดันไฟฟ้าให้ลัดวงจร (ความต้านทานที่ขั้วลัดวงจรเป็นศูนย์) และถ้าเป็นแหล่งจ่ายกระแสไฟฟ้าให้เปิดวงจร แล้วจึงหาค่ากระแสไฟฟ้าหรือแรงดันไฟฟ้าตามโจทย์กำหนด จากแหล่งจ่าย 1 แหล่งจ่าย ครั้งที่ 1 ดังรูปที่ 10.1-10.2

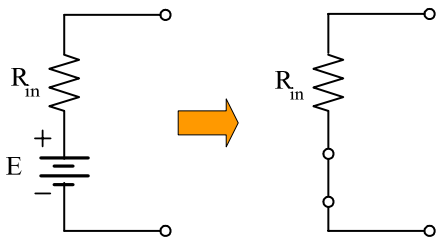

ก) แหล่งจ่ายแรงดันไฟฟ้าให้ลัดวงจร

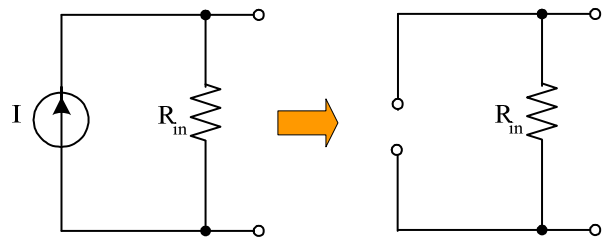

ข) แหล่งจ่ายกระแสไฟฟ้าให้เปิดวงจร

รูปที่ 10.1 การนำแหล่งจ่ายออกจากวงจรเพื่อให้แหล่งจ่ายเป็นศูนย์

ก) จุดที่มีแหล่งจ่ายแรงดันไฟฟ้าให้ลัดวงจร

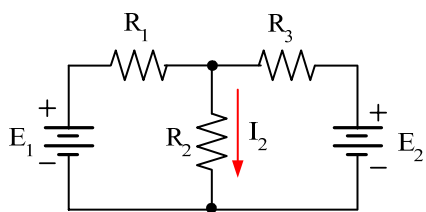
ข) จุดที่มีแหล่งจ่ายกระแสไฟฟ้าให้เปิดวงจร

รูปที่ 10.2 ตัวอย่างผลจากการนำแหล่งจ่ายออกจากวงจร

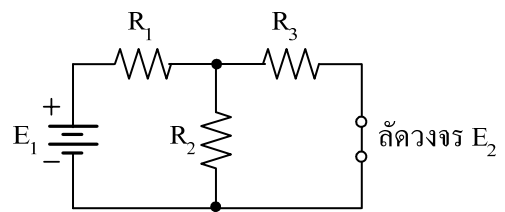
2. กำหนดแหล่งจ่ายครั้งที่ 2 ต่อเข้าไปในวงจรที่จุดเดิม ที่แหล่งจ่ายที่กำหนดครั้งที่ 1 ให้เป็นศูนย์แล้วจึงหาค่ากระแสไฟฟ้าหรือแรงดันไฟฟ้าตามโจทย์กำหนด จากแหล่งจ่าย 1 แหล่งจ่าย ครั้งที่ 2

3. นำค่ากระแสไฟฟ้าหรือแรงดันไฟฟ้าจากครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 มารวมกันทางพีชคณิตจะได้กระแสไฟฟ้าหรือแรงดันไฟฟ้าตามโจทย์ต้องการ

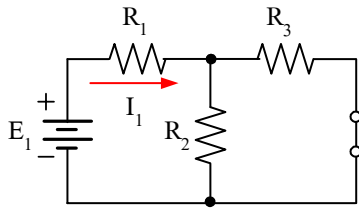
จากขั้นตอนการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการทับซ้อน อธิบายประกอบดังรูปที่ 10.3 ซึ่งเป็นวงจรผสมที่มี 2 แหล่งจ่าย ดังนี้ (Floyd, Thomas L., 2001: 260)

ก) ปัญหาคือต้องการหาค่า I_2

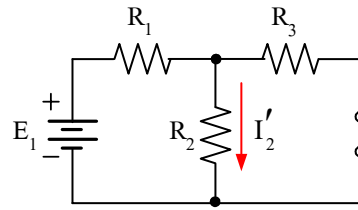

ข) ลัดวงจร E_2 ให้ความต้านทานเป็นศูนย์

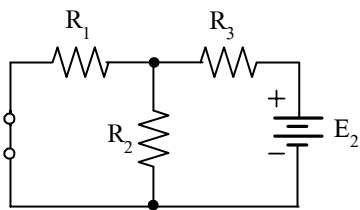
ก) หาค่า R_{T1} และ I_1 มองจาก E_1

$$R_{T1} = R_1 + R_2 // R_3 \text{ และ } I_1 = E_1 / R_{T1}$$

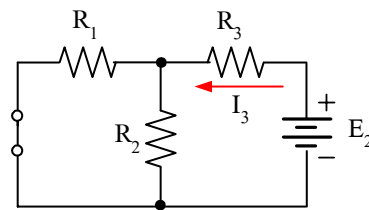

ง) หาค่า I'_2 โดยประยุกต์ใช้กฎการแบ่งกระแสไฟฟ้า

$$I'_2 = \frac{R_3}{R_2 + R_3} \times I_1$$

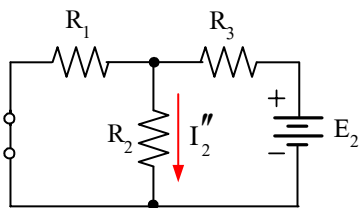

จ) ลัดวงจร E_1 ให้ความต้านทานเป็นศูนย์

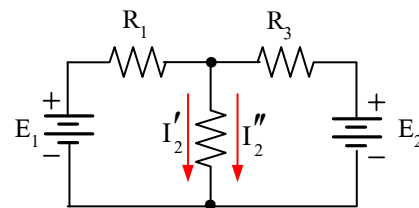
ฉ) หาค่า R_{T2} และ I_3 มองจาก E_2

$$R_{T2} = R_3 + R_1 // R_2 \text{ และ } I_3 = E_2 / R_{T2}$$

ช) หาค่า I''_2 โดยประยุกต์ใช้กฎการแบ่งกระแสไฟฟ้า

$$I''_2 = \frac{R_1}{R_1 + R_2} \times I_3$$

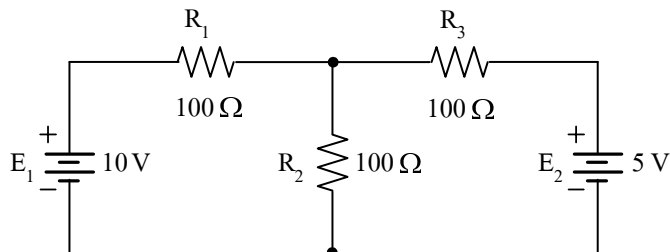
ซ) แหล่งจ่ายวงจรเดิมมีกระแสไฟฟ้าไหล 2 ค่า

$$\text{มีทิศทางเดียวกันดังนั้น } I_2 = I'_2 + I''_2$$

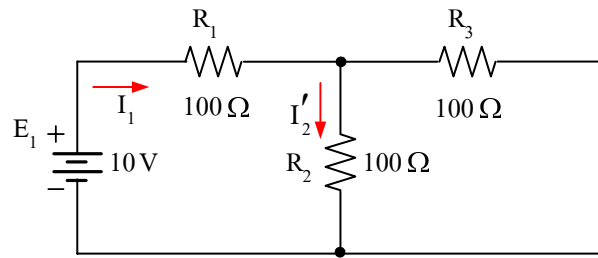
รูปที่ 10.3 การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการทับซ้อน

10.2 การนำทฤษฎีการทับซ้อนมาใช้แก้ปัญหาวงจรไฟฟ้า

จากรูป จงหาค่ากระแสไฟฟ้าและแรงดันไฟฟ้าตกคร่อม R_2 โดยใช้ทฤษฎีการทับซ้อน

วิธีทำ ขั้นที่ 1 ลัดวงจร E_2 เพื่อหาค่ากระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่าน R_2 ที่เกิดจากแหล่งจ่าย E_1 และประยุกต์ใช้กฎการแบ่งกระแสไฟฟ้า ดังรูป

$$R_{T1} = R_1 + \frac{R_2}{2} = 100 + \frac{100}{2} = 150 \Omega$$

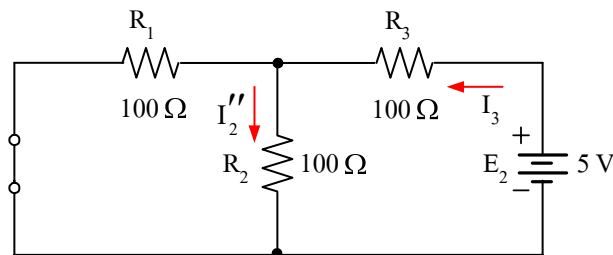
$$I_1 = \frac{E_1}{R_{T1}} = \frac{10}{150} = 0.0667 \text{ A}$$

ประยุกต์ใช้กฎการแบ่งกระแสไฟฟ้าเพื่อหาค่า I'_2 โดยที่ $I_1 = 0.0667 \text{ A} = 66.7 \text{ mA}$

$$I'_2 = \left(\frac{R_3}{R_2 + R_3} \right) \times I_1 = \frac{100}{200} \times 66.7$$

$$I'_2 = \frac{6670}{200} = 33.35 \text{ mA}$$

ขั้นที่ 2 ลัดวงจร E_1 เพื่อหาค่ากระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่าน R_2 ที่เกิดจากแหล่งจ่าย E_2 และประยุกต์ใช้กฎการแบ่งกระแสไฟฟ้า ดังรูป

$$R_{T2} = R_3 + \frac{R_1}{2} = 100 + \frac{100}{2} = 150 \Omega$$

$$I_3 = \frac{E_2}{R_{T2}} = \frac{5}{150} = 0.0333 \text{ A}$$

ประยุกต์ใช้กฎการแบ่งกระแสไฟฟ้าเพื่อหาค่า I''_2 โดยที่ $I_3 = 0.0333 \text{ A} = 33.3 \text{ mA}$

$$I''_2 = \left(\frac{R_1}{R_1 + R_2} \right) \times I_3 = \frac{100}{200} \times 33.3$$

$$I''_2 = \frac{3330}{200} = 16.75 \text{ mA}$$

ขั้นที่ 3 นำค่ากระแสไฟฟ้าจากครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 มารวมกันทางพีชคณิตจะได้กระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่าน R_2

$$I_2 = I'_2 + I''_2 = 33.35 + 16.75$$

$$I_2 = 50 \text{ mA}$$

แรงดันไฟฟ้าตกคร่อม R_2 จะได้

ตอบ

$$V_2 = I_2 \times R_2 = 50 \times 100$$

$$V_2 = 5 \text{ V}$$

ตอบ

กิจกรรมการเรียนรู้ (สัปดาห์ที่ 11/18, คาบที่ 41–44/72)

1. ครูขานชื่อผู้เรียน เตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน
2. ครูทบทวนเนื้อหาโดยย่อเรื่อง วิธีแรงดัน โนด และนักเรียนส่งการบ้าน
3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนหน่วยที่ 10
4. ชั้น M ครูนำเข้าสู่บทเรียนเรื่อง การทับซ้อน และครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
5. ชั้น I ครูสอนเนื้อหาสาระ
6. ชั้น A นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นกลุ่มๆ ละ 1 ข้อ ขณะนักเรียนทำแบบฝึกหัดครูจะสังเกตและให้ข้อเสนอแนะการทำงานกลุ่ม
7. ชั้น P นักเรียนทดลองตามใบงานที่ 10 เรื่อง ทฤษฎีการทับซ้อน ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัดตามกลุ่ม และร่วมอภิปรายผลจากการทดลอง
8. ครูมอบหมายการบ้าน
9. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนหน่วยที่ 10

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้ หนังสือเรียน หน่วยที่ 10, PowerPoint ประกอบการสอน และแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน
2. แหล่งการเรียนรู้ หนังสือ วารสารเกี่ยวกับทฤษฎีการทับซ้อน, อินเทอร์เน็ต www.google.com

การวัดและการประเมินผล

การวัดผล (ใช้เครื่องมือ)	การประเมินผล (นำผลเทียบกับเกณฑ์และแปลความหมาย)
1. แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) หน่วยที่ 10	(ไว้เปรียบเทียบกับคะแนนสอบหลังเรียน)
2. แบบสังเกตการทำงานกลุ่มและนำเสนอผลงานกลุ่ม	เกณฑ์ผ่าน 60%
3. แบบฝึกหัดหน่วยที่ 10	เกณฑ์ผ่าน 50%
4. แบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 10	เกณฑ์ผ่าน 50%
5. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ตามสภาพจริง	เกณฑ์ผ่าน 60%

งานที่มอบหมาย

งานที่มอบหมายนอกเหนือเวลาเรียน ให้ทำแบบฝึกหัดข้อที่เหลือจากทำในชั้นเรียนให้เรียบร้อย
ถูกต้อง สมบูรณ์

ผลงาน/ชิ้นงาน/ความสำเร็จของผู้เรียน

1. ผลการทำและนำเสนอแบบฝึกหัดหน่วยที่ 10 และผ่านเกณฑ์
2. ผลการทดลองตามใบงานที่ 10 เรื่องทฤษฎีการทับซ้อน และผ่านเกณฑ์
3. คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 10 และผ่านเกณฑ์

เอกสารอ้างอิง

1. ชำรงศักดิ์ หมินก้าหริ่ม. **วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2105-2002**. (2556).
นนทบุรี: ศูนย์หนังสือเมืองไทย.
2. Baker, Tim. (2002). **Experiments in DC/AC Circuits with Concepts**.
3. Boylestad, Robert. (2003). **Introductory Circuit Analysis**.
4. Cook, Nigel P. (2004). **Electronic. A Complete Course**.
5. _____ . (2005). **Introductory DC/AC Circuits**
6. Floyd, Thomas L. (2001). **Electronic Fundamentals**.

บันทึกหลังการสอน

1. ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ผลการเรียนรู้ของนักเรียน/ผลการสอนของครู/ปัญหาที่พบ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. แนวทางการแก้ปัญหา

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตัวแทนนักเรียน

ลงชื่อ.....

(.....)

ครูผู้สอน

	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11	หน่วยที่ 11
	ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2104-2002	เวลาเรียนรวม 72 คาบ
	ชื่อหน่วย ทฤษฎีเทเวนิน	สอนครั้งที่ 12-13/18
ชื่อเรื่อง ทฤษฎีเทเวนิน		จำนวน 8 คาบ

หัวข้อเรื่อง

- 11.1 แนวคิดของทฤษฎีเทเวนิน
- 11.2 การนำทฤษฎีเทเวนินมาใช้แก้ปัญหาวงจรไฟฟ้า
- 11.3 สรุปสาระสำคัญ

สมรรถนะย่อย

1. แสดงความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีเทเวนิน
2. ปฏิบัติการต่อวงจร วัด และทดสอบค่าด้วยทฤษฎีเทเวนิน

จุดประสงค์การปฏิบัติ

ด้านความรู้

1. อธิบายความหมายของทฤษฎีเทเวนิน
2. บอกขั้นตอนของการแก้ปัญหาวงจรไฟฟ้าด้วยทฤษฎีเทเวนิน
3. คำนวณค่าในวงจรไฟฟ้าด้วยทฤษฎีเทเวนิน

ด้านทักษะ

1. ต่อวงจรการทดลอง
2. วัดความต้านทานเทเวนิน
3. วัดแรงดันเทเวนิน
4. ต่อวงจรสมมูลเทเวนิน
5. บันทึกข้อมูลในการทดลองทฤษฎีเทเวนิน
6. เปรียบเทียบข้อมูลในการทดลองทฤษฎีเทเวนิน
7. เขียนสรุปผลการทดลองทฤษฎีเทเวนิน

ด้านคุณธรรม จริยธรรม/บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แสดงออกถึงความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเองและความซื่อสัตย์สุจริต

เนื้อหาสาระ

11.1 แนวคิดของทฤษฎีเทเวนิน

ขั้นตอนการแก้ปัญหาวงจรไฟฟ้าโดยการกลับวงจรเดิมไปเป็นวงจรสมมูลเทเวนิน มีขั้นตอนดังนี้

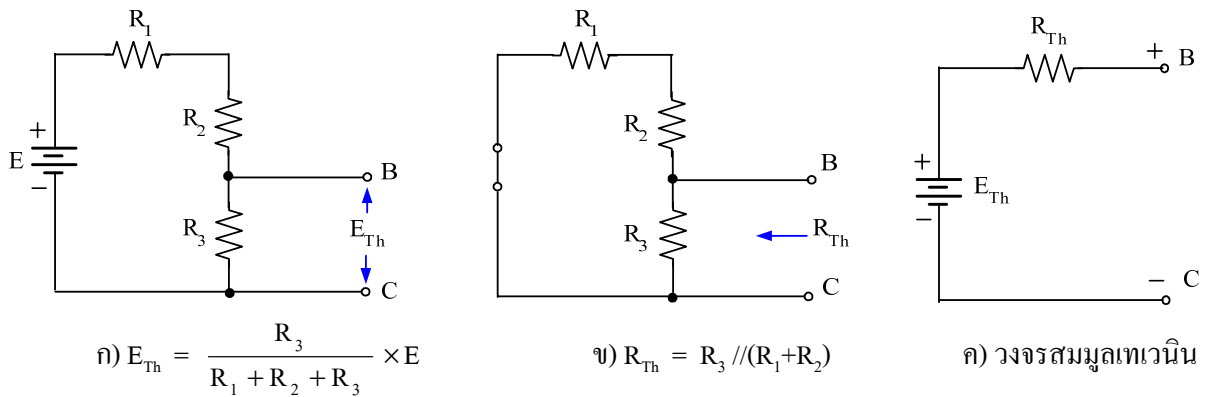
1. ปลดโหลดที่ต้องการหาค่าออกจากวงจรเหลือไว้เพียงขั้วที่ถูกเปิดวงจร
2. ให้สัญลักษณ์ที่ขั้วที่ถูกเปิดวงจรทั้ง 2 ขั้ว อาจกำหนดสัญลักษณ์เป็น A-B หรือ a-b หรือ x-y หรืออื่น ๆ ที่ต้องการใช้

3. แหล่งจ่ายใด ๆ ในวงจรต้องปรับให้เป็นศูนย์ นั่นคือ แหล่งจ่ายแรงดันไฟฟ้าจะต้องลัดวงจร (ศูนย์โวลต์) และแหล่งจ่ายกระแสไฟฟ้าต้องเปิดวงจร (ศูนย์แอมแปร์)

4. คำนวณค่าความต้านทานเทเวนิน (R_{Th}) โดยคำนวณความต้านทานไฟฟ้าที่มองระหว่าง 2 ขั้ว (อาจจะต้องเขียนวงจรใหม่ให้อยู่ในรูปอย่างง่าย)

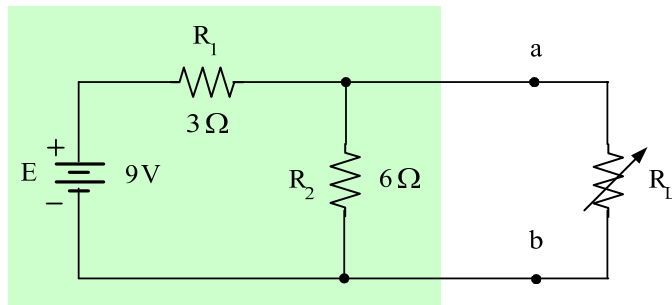
5. นำแหล่งจ่ายจากขั้นตอนที่ 3 มาต่อในวงจรเหมือนเดิม และคำนวณแรงดันเทเวนิน (E_{Th}) โดยอาศัยวิธีการที่ได้ศึกษาจากหน่วยการเรียนตอนต้น เช่น ใช้วิธีกระแสเมฆ กฎการแบ่งแรงดันไฟฟ้า กฎของเคอร์ชอฟฟ์ เป็นต้น

6. เขียนวงจรสมมูลเทเวนินโดยนำ E_{Th} และ R_{Th} มาต่ออนุกรม และนำโหลดที่ปลดออกในขั้นที่ 1 มาต่อระหว่างขั้ว 2 ขั้ว อีกครั้งเพื่อแก้ปัญหาที่ต้องการต่อไป

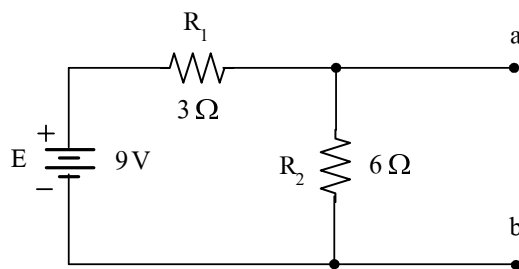

11.2 การนำทฤษฎีเทเวนินมาใช้แก้ปัญหาวงจรไฟฟ้า

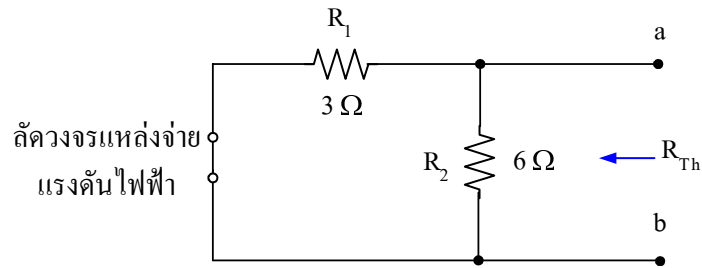
จากรูป จงหาค่ากระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่าน R_L ที่ค่า 2 โอห์ม 10 โอห์ม และ 100 โอห์ม โดยใช้ทฤษฎีเทเวนิน (Boylested, Robert. 2003: 324)

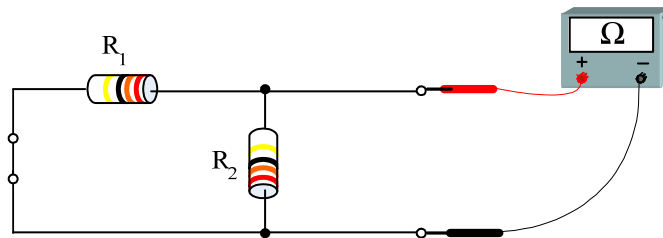
วิธีทำ ขั้นที่ 1 ปลด R_L ออกจากวงจร
 ขั้นที่ 2 กำหนดขั้ว a-b ดังรูป

ขั้นที่ 3 ปรับแหล่งจ่ายให้เป็นศูนย์ (ถ้าเป็นแหล่งจ่ายแรงดันไฟฟ้าให้ลัดวงจร ถ้าเป็นแหล่งจ่ายกระแสไฟฟ้าให้เปิดวงจร) ดังรูป

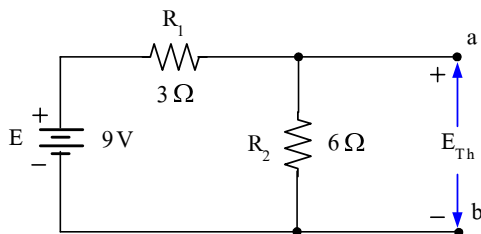
ขั้นที่ 4 หาคความต้านทานเทเวนินระหว่างขั้ว a-b ($R_1 // R_2$) ดังรูป

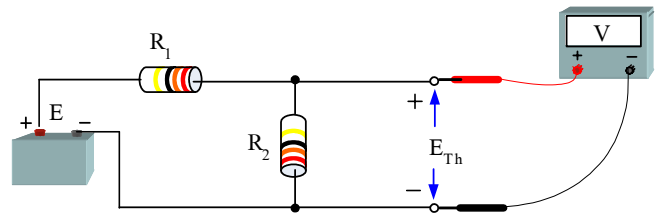
$$R_{Th} = \frac{R_1 R_2}{R_1 + R_2} = \frac{3 \times 6}{3 + 6}$$

$$R_{Th} = \frac{18}{9} = 2 \Omega$$

ขั้นที่ 5 นำแหล่งจ่ายมาต่อและหา E_{Th} ดังรูป

ก) หา E_{Th}

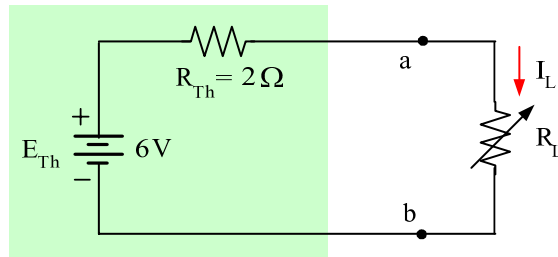
ข) แสดงการวัดหา E_{Th}

ประยุกต์ใช้กฎการแบ่งแรงดันไฟฟ้า เพื่อหา E_{Th}

$$E_{Th} = \left(\frac{R_2}{R_1 + R_2} \right) \times E = \frac{6}{3 + 6} \times 9$$

$$E_{Th} = \frac{54}{9} = 6 \text{ V}$$

ขั้นที่ 6 เขียนวงจรสมมูลเทเวนิน โดยนำ E_{Th} และ R_{Th} มาต่ออนุกรมและนำ R_L มาต่อเพื่อหาค่าที่ต้องการได้ดังรูป

หาค่ากระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่าน R_L ก็คือ I_L และประยุกต์ใช้กฎของโอห์ม

$$\text{ที่ } R_L = 2 \Omega: \quad I_L = \frac{E_{Th}}{R_{Th} + R_L} = \frac{6}{2 + 2}$$

$$I_L = \frac{6}{4} = 1.5 \text{ A}$$

ตอบ

$$\text{ที่ } R_L = 10 \Omega: \quad I_L = \frac{E_{Th}}{R_{Th} + R_L} = \frac{6}{2 + 10}$$

$$I_L = \frac{6}{12} = 0.5 \text{ A}$$

ตอบ

$$\text{ที่ } R_L = 100 \Omega: \quad I_L = \frac{E_{Th}}{R_{Th} + R_L} = \frac{6}{2 + 100}$$

$$I_L = \frac{6}{102} = 0.059 \text{ A}$$

ตอบ

กิจกรรมการเรียนรู้ (ครั้งที่ 12/18, คาบที่ 45–48/72)

1. ครูขานชื่อผู้เรียน เตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน
2. ครูทบทวนเนื้อหาโดยย่อเรื่อง ทฤษฎีการทับซ้อน และนักเรียนส่งการบ้าน
3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนหน่วยที่ 11
4. ชั้น M ครูนำเข้าสู่บทเรียน และครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
5. ชั้น I ครูสอนเนื้อหาสาระทฤษฎีเทเวนินทั้งหมด โดยบรรยาย ถามตอบประกอบสื่อเพาเวอร์พอยต์
6. ชั้น A นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นกลุ่ม ๆ ละ 1 ข้อ ตามความสมัครใจ ขณะนักเรียนทำแบบฝึกหัด

ครูจะสังเกตการทำงานกลุ่ม

7. ชั้น P ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัดตามกลุ่ม และร่วมอภิปรายสรุปบทเรียน
8. ครูมอบหมายให้ทำแบบฝึกหัดข้อที่เหลือจากการทำในชั้นเรียนเป็นการบ้าน

กิจกรรมการเรียนรู้ (ครั้งที่ 13/18, คาบที่ 49–52/72)

1. ครูขานชื่อนักเรียน เตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน
2. ครูทบทวนเนื้อหา จากการสอนครั้งที่ 12 โดยการถามตอบและนักเรียนส่งการบ้าน
3. ชั้น M ครูนำเข้าสู่บทเรียน และครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
4. ชั้น I ครูสอนสรุปเนื้อหาสาระเกี่ยวกับทฤษฎีเทเวนิน

5. ชั้น A นักเรียนทำตามใบงานที่ 11 เรื่องทฤษฎีเทเวนิน เป็นกลุ่ม ขณะนักเรียนทำการทดลองครูจะสังเกตการทำงานกลุ่มและประเมินผล
6. ชั้น P นักเรียนนำเสนอผลการทดลอง เป็นรายกลุ่มและร่วมสรุปผล
7. นักเรียนเก็บเครื่องมือและทำความสะอาดห้องเรียน
8. นักเรียนทดสอบหลังเรียนหน่วยที่ 11

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้ หนังสือเรียน หน่วยที่ 11, PowerPoint ประกอบการสอน และแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน
2. แหล่งการเรียนรู้ หนังสือ วารสารเกี่ยวกับทฤษฎีเทเวนิน, อินเทอร์เน็ต www.google.com

การวัดและการประเมินผล

การวัดผล (ใช้เครื่องมือ)	การประเมินผล (นำผลเทียบกับเกณฑ์และแปลความหมาย)
1. แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) หน่วยที่ 11	(ไว้เปรียบเทียบกับคะแนนสอบหลังเรียน)
2. แบบสังเกตการทำงานกลุ่มและนำเสนอผลงานกลุ่ม	เกณฑ์ผ่าน 60%
3. แบบฝึกหัดหน่วยที่ 11	เกณฑ์ผ่าน 50%
4. แบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 11	เกณฑ์ผ่าน 50%
5. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ตามสภาพจริง	เกณฑ์ผ่าน 60%

งานที่มอบหมาย

งานที่มอบหมายนอกเวลาเรียน ให้ทำแบบฝึกหัดข้อที่เหลือจากในชั้นเรียนให้เรียบร้อย ถูกต้อง สมบูรณ์

ผลงาน/ชิ้นงาน/ความสำเร็จของผู้เรียน

1. ผลการทำและนำเสนอแบบฝึกหัดหน่วยที่ 11 และผ่านเกณฑ์
2. ผลการทดลองตามใบงานที่ 11 เรื่องทฤษฎีเทเวนิน และผ่านเกณฑ์
3. คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 11 และผ่านเกณฑ์

เอกสารอ้างอิง

1. ชำรงค์ศักดิ์ หมินก้าหริ่ม. วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2105-2002. (2556).
นนทบุรี: ศูนย์หนังสือเมืองไทย.
2. Floyd, Thomas L. (2001). **Electronic Fundamentals**.

บันทึกหลังการสอน

1. ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ผลการเรียนรู้ของนักเรียน/ผลการสอนของครู/ปัญหาที่พบ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. แนวทางการแก้ปัญหา

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตัวแทนนักเรียน

ลงชื่อ.....

(.....)

ครูผู้สอน

	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12	หน่วยที่ 12
	ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2104-2002	เวลาเรียนรวม 72 คาบ
	ชื่อหน่วย ทฤษฎีอนุพันธ์	สอนครั้งที่ 14-15/18
ชื่อเรื่อง ทฤษฎีอนุพันธ์		จำนวน 8 คาบ

หัวข้อเรื่อง

- 12.1 แนวคิดของทฤษฎีอนุพันธ์
- 12.2 การนำทฤษฎีอนุพันธ์มาใช้แก้ปัญหาทางจรไฟฟ้า
- 12.3 สรุปสาระสำคัญ

สมรรถนะย่อย

1. แสดงความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีอนุพันธ์
2. ปฏิบัติการต่อวงจร วัด และทดสอบค่าด้วยทฤษฎีอนุพันธ์

จุดประสงค์การปฏิบัติ

ด้านความรู้

1. อธิบายความหมายของทฤษฎีอนุพันธ์
2. บอกขั้นตอนของการแก้ปัญหาทางจรไฟฟ้าด้วยทฤษฎีอนุพันธ์
3. คำนวณค่าในวงจรไฟฟ้าด้วยทฤษฎีอนุพันธ์
4. แปลงวงจรสมมูลอนุพันธ์เป็นวงจรสมมูลเทวินิน

ด้านทักษะ

1. ต่อวงจรการทดลอง
2. วัดความต้านทานอนุพันธ์
3. วัดกระแสอนุพันธ์
4. ต่อวงจรสมมูลอนุพันธ์
5. บันทึกข้อมูลการทดลองอนุพันธ์
6. เปรียบเทียบข้อมูลการทดลองอนุพันธ์
7. เขียนสรุปผลการทดลองอนุพันธ์

ด้านคุณธรรม จริยธรรม/บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แสดงออกถึงความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเองและความซื่อสัตย์สุจริต

เนื้อหาสาระ

12.1 แนวคิดของทฤษฎีอนุพันธ์

ขั้นตอนการแก้ปัญหาทางจรไฟฟ้าโดยการกลับวงจรเดิมไปเป็นวงจรสมมูลอนุพันธ์ มีดังนี้

1. ปลดโหลดออกจากวงจร
2. ให้สัญลักษณ์ขั้วที่เป็ดวงจรทั้ง 2 ขั้ว อาจจะเป็น a-b หรือ x-y หรือสัญลักษณ์อื่นที่จะ

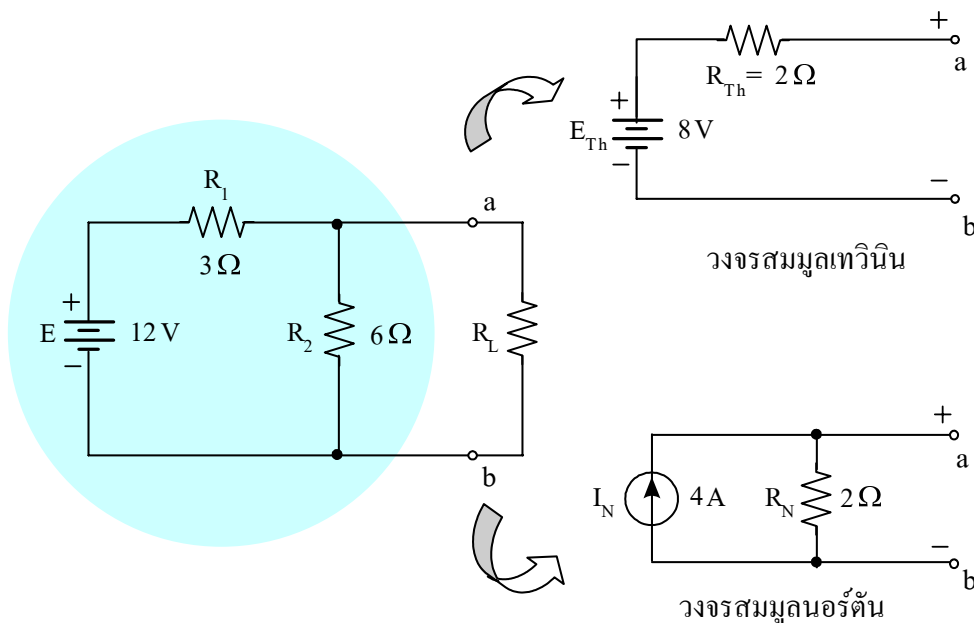
เลือกใช้

3. แหล่งจ่ายใด ๆ ในวงจรต้องปรับให้เป็นศูนย์นั่นคือ แหล่งจ่ายแรงดันไฟฟ้าต้องลัดวงจร และแหล่งจ่ายกระแสไฟฟ้าต้องเปิดวงจร

4. คำนวณหาค่าความต้านทานนอร์ตัน (R_N) มีวิธีการเหมือนกับการหาค่าความต้านทานเทวินิน (R_{Th})

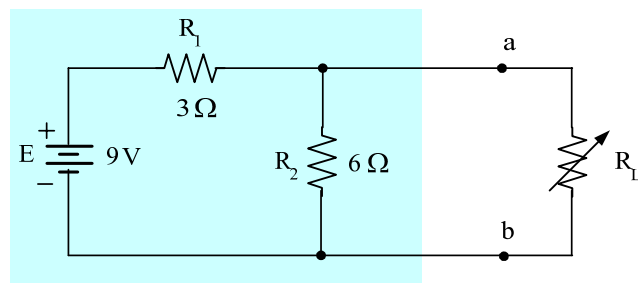
5. คำนวณหาค่ากระแส นอร์ตัน (I_N) ที่ไหลผ่านระหว่าง 2 ขั้วโดยนำแหล่งจ่ายจากขั้นที่ 3 มาต่อในวงจรเหมือนเดิมและลัดวงจรระหว่าง 2 ขั้วที่ปลดโหลดออก ถ้าในวงจรมีหลายแหล่งจ่ายอาจจำเป็นต้องใช้ทฤษฎีการทับซ้อน

6. เขียนวงจรสมมูลนอร์ตันโดยนำ I_N ต่อขนานกับ R_N และนำโหลดที่ปลดออกมามาต่อระหว่าง 2 ขั้วอีกครั้งเพื่อแก้ปัญหาที่โจทย์ต้องการต่อไป

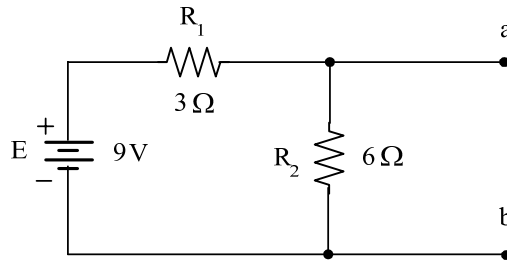

12.2 การนำทฤษฎี นอร์ตันมาใช้แก้ปัญหาวงจรไฟฟ้า

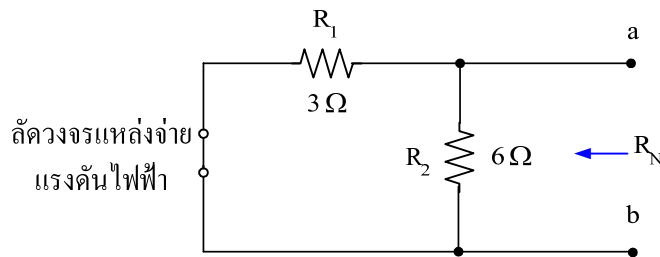
จากรูป จงหาค่ากระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่าน R_L ที่ค่า 2 โอห์ม 10 โอห์ม และ 100 โอห์ม โดยใช้ทฤษฎี นอร์ตัน

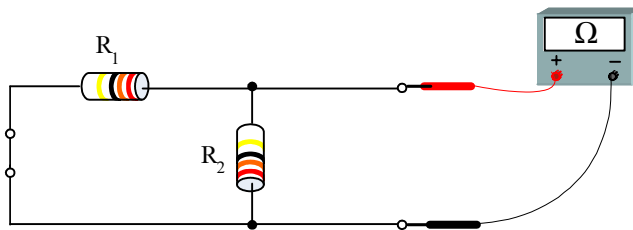
- วิธีทำ**
- ก) ขั้นที่ 1 ปลด R_L ออกจากวงจร
  - ขั้นที่ 2 กำหนดขั้ว a-b ดังรูป

ขั้นที่ 3 ปรับแหล่งจ่ายให้เป็นศูนย์ (ถ้าเป็นแหล่งจ่ายแรงดันไฟฟ้าให้ลัดวงจร ถ้าเป็นแหล่งจ่ายกระแสไฟฟ้าให้เปิดวงจร) ดูรูป

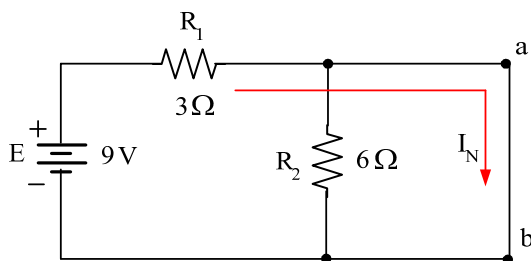
ขั้นที่ 4 หาค่าความต้านทานนอร์ตัน (เหมือนกับการหาค่าความต้านทานเทวินิน) ระหว่างขั้ว a-b (R_1/R_2) ดูรูป

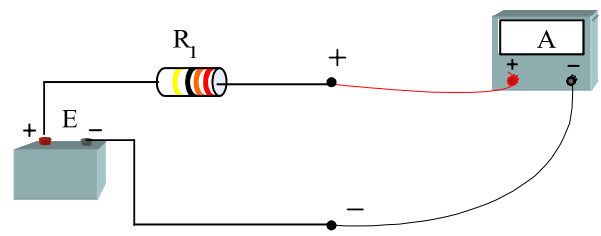
$$R_N = \frac{R_1 R_2}{R_1 + R_2} = \frac{3 \times 6}{3 + 6}$$

$$R_N = \frac{18}{9} = 2 \Omega$$

ขั้นที่ 5 นำแหล่งจ่ายมาต่อและหา I_N ดังรูป

ก) หา I_N

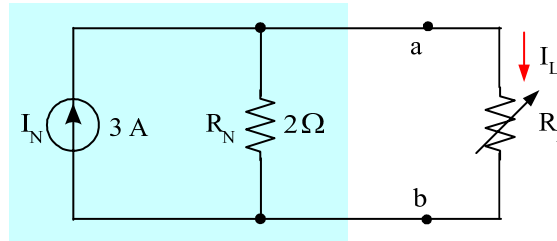
ข) แสดงการวัดหา I_N

ประยุกต์ใช้กฎของโอห์ม เพื่อหา I_N มีข้อสังเกตว่าเมื่อลัดวงจรระหว่างขั้ว a-b จะทำให้กระแสไฟฟ้าไม่ไหลผ่าน R_2

$$I_N = \frac{E}{R_1} = \frac{9}{3}$$

$$I_N = 3 \text{ A}$$

ขั้นที่ 6 เขียนวงจรสมมูลนอร์ตัน โดยนำ I_N และ R_N มาต่อขนานและนำ R_L มาต่อเพื่อหาค่าที่ต้องการได้ดังรูป

หาค่ากระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่าน R_L ก็คือ I_L และประยุกต์ใช้กฎการแบ่งกระแสไฟฟ้า

$$\text{ที่ } R_L = 2 \Omega: I_L = \left(\frac{R_N}{R_N + R_L} \right) \times I_N = \frac{2}{2+2} \times 3$$

$$I_L = \frac{6}{4} = 1.5 \text{ A} \quad \text{ตอบ}$$

$$\text{ที่ } R_L = 10 \Omega: I_L = \left(\frac{R_N}{R_N + R_L} \right) \times I_N = \frac{2}{2+10} \times 3$$

$$I_L = \frac{6}{12} = 0.5 \text{ A} \quad \text{ตอบ}$$

$$\text{ที่ } R_L = 100 \Omega: I_L = \left(\frac{R_N}{R_N + R_L} \right) \times I_N = \frac{2}{2+100} \times 3$$

$$I_L = \frac{6}{102} = 0.059 \text{ A} \quad \text{ตอบ}$$

กิจกรรมการเรียนรู้ (ครั้งที่ 14/18, คาบที่ 53–56/72)

1. ครูขานชื่อผู้เรียน เตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน
2. ครูทบทวนเนื้อหาโดยย่อเรื่อง ทฤษฎีเทเวนิน และนักเรียนส่งการบ้าน
3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนหน่วยที่ 12
4. ชั้น M ครูนำเข้าสู่บทเรียน และครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
5. ชั้น I ครูสอนเนื้อหาสาระทฤษฎีนอร์ตันทั้งหมด โดยบรรยาย ถามตอบประกอบสื่อเพาเวอร์พอยต์
6. ชั้น A นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นกลุ่ม ๆ ละ 1 ข้อ ตามความสมัครใจ ขณะนักเรียนทำแบบฝึกหัด

ครูจะสังเกตการทำงานกลุ่ม

7. ชั้น P ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัดตามกลุ่ม และร่วมอภิปรายสรุปบทเรียน
8. ครูมอบหมายให้ทำแบบฝึกหัดข้อที่เหลือจากการทำในชั้นเรียนเป็นการบ้าน

กิจกรรมการเรียนรู้ (ครั้งที่ 15/18, คาบที่ 57–60/72)

1. ครูขานชื่อนักเรียน เตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน
2. ครูทบทวนเนื้อหา จากการสอนครั้งที่ 14 โดยการถามตอบและนักเรียนส่งการบ้าน
3. ชั้น M ครูนำเข้าสู่บทเรียน และครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
4. ชั้น I ครูสอนสรุปเนื้อหาสาระเกี่ยวกับทฤษฎีอนุพันธ์
5. ชั้น A นักเรียนทำตามใบงานที่ 12 เรื่องทฤษฎีอนุพันธ์ เป็นกลุ่ม ขณะนักเรียนทำการทดลองครูจะ

สังเกตการทำงานกลุ่มและประเมินผล

6. ชั้น P นักเรียนนำเสนอผลการทดลอง เป็นรายกลุ่มและร่วมสรุปผล
7. นักเรียนเก็บเครื่องมือและทำความสะอาดห้องเรียน
8. นักเรียนทดสอบหลังเรียนหน่วยที่ 12

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้ หนังสือเรียน หน่วยที่ 12, PowerPoint ประกอบการสอน และแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน
2. แหล่งการเรียนรู้ หนังสือ วารสารเกี่ยวกับทฤษฎีอนุพันธ์, อินเทอร์เน็ต www.google.com

การวัดและการประเมินผล

การวัดผล (ใช้เครื่องมือ)	การประเมินผล (นำผลเทียบกับเกณฑ์และแปลความหมาย)
1. แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) หน่วยที่ 12	(ไว้เปรียบเทียบกับคะแนนสอบหลังเรียน)
2. แบบสังเกตการทำงานกลุ่มและนำเสนอผลงานกลุ่ม	เกณฑ์ผ่าน 60%
3. แบบฝึกหัดหน่วยที่ 12	เกณฑ์ผ่าน 50%
4. แบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 12	เกณฑ์ผ่าน 50%
5. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ตามสภาพจริง	เกณฑ์ผ่าน 60%

งานที่มอบหมาย

งานที่มอบหมายนอกเวลาเรียน ให้ทำแบบฝึกหัดข้อที่เหลือจากในชั้นเรียนให้เรียบร้อย ถูกต้อง สมบูรณ์

ผลงาน/ชิ้นงาน/ความสำเร็จของผู้เรียน

1. ผลการทำและนำเสนอแบบฝึกหัดหน่วยที่ 12 และผ่านเกณฑ์
2. ผลการทดลองตามใบงานที่ 12 เรื่องทฤษฎีอินอร์ตัน และผ่านเกณฑ์
3. คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 12 และผ่านเกณฑ์

เอกสารอ้างอิง

1. ชำรงศักดิ์ หมินกำหริม. **วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2105-2002.** (2556).
นนทบุรี: ศูนย์หนังสือเมืองไทย.
2. Baker, Tim. (2002). **Experiments in DC/AC Circuits with Concepts.**
3. Boylestad, Robert. (2003). **Introductory Circuit Analysis.**
4. Cook, Nigel P. (2004). **Electronic. A Complete Course.**
5. _____ . (2005). **Introductory DC/AC Circuits**
6. Floyd, Thomas L. (2001). **Electronic Fundamentals.**

บันทึกหลังการสอน

1. ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ผลการเรียนรู้ของนักเรียน/ผลการสอนของครู/ปัญหาที่พบ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. แนวทางการแก้ปัญหา

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตัวแทนนักเรียน

ลงชื่อ.....

(.....)

ครูผู้สอน

	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13	หน่วยที่ 13
	ชื่อวิชา วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2104-2002	เวลาเรียนรวม 72 คาบ
	ชื่อหน่วย ทฤษฎีการถ่ายโอนกำลังไฟฟ้าสูงสุด	สอนครั้งที่ 16-17/18
ชื่อเรื่อง ทฤษฎีการถ่ายโอนกำลังไฟฟ้าสูงสุด		จำนวน 4 คาบ

หัวข้อเรื่อง

- 13.1 แนวคิดของทฤษฎีการถ่ายโอนกำลังไฟฟ้าสูงสุด
- 13.2 การนำทฤษฎีการถ่ายโอนกำลังไฟฟ้าสูงสุดมาใช้แก้ปัญหาวงจรไฟฟ้า
- 13.3 สรุปสาระสำคัญ

สมรรถนะย่อย

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการถ่ายโอนกำลังไฟฟ้าสูงสุด
2. ปฏิบัติการต่อวงจร วัด และทดสอบค่าด้วยทฤษฎีการถ่ายโอนกำลังไฟฟ้าสูงสุด

จุดประสงค์การปฏิบัติ

ด้านความรู้

1. อธิบายความหมายของทฤษฎีการถ่ายโอนกำลังไฟฟ้าสูงสุด
2. คำนวณวงจรไฟฟ้าด้วยทฤษฎีการถ่ายโอนกำลังไฟฟ้าสูงสุด

ด้านทักษะ

1. ต่อวงจรการทดลอง
2. วัดความต้านทานเทวินิน
3. วัดแรงดันเทวินิน
4. ต่อวงจรสมมูลเทวินิน
5. บันทึกข้อมูลในการทดลองทฤษฎีการถ่ายโอนกำลังไฟฟ้าสูงสุด
6. เปรียบเทียบข้อมูลในการทดลองทฤษฎีการถ่ายโอนกำลังไฟฟ้าสูงสุด
7. เขียนสรุปผลการทดลองทฤษฎีการถ่ายโอนกำลังไฟฟ้าสูงสุด

ด้านคุณธรรม จริยธรรม/บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

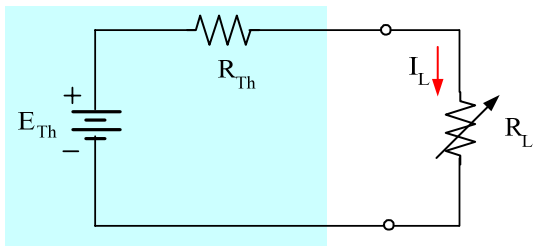
แสดงออกถึงความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเองและความซื่อสัตย์สุจริต

เนื้อหาสาระ

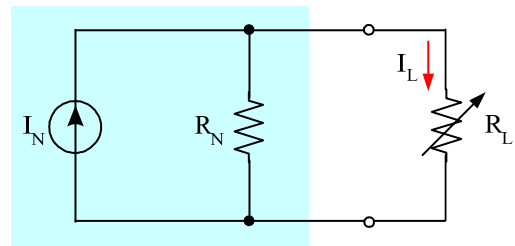
13.1 แนวคิดของทฤษฎีการถ่ายโอนกำลังไฟฟ้าสูงสุด

ทฤษฎีการถ่ายโอนกำลังไฟฟ้าสูงสุด (Maximum Power Transfer Theorem) ได้กล่าวไว้ว่า “ในวงจรไฟฟ้ากระแสตรงที่มีลักษณะเป็นวงจรเชิงเส้นใด ๆ ภาระทางไฟฟ้าหรือโหลด (Load) จะได้รับกำลังไฟฟ้าสูงสุด (Maximum Power: P_L) ก็ต่อเมื่อค่าความต้านทานรวมของวงจรมีค่าเท่ากับค่าความต้านทานเทวินิน (R_{Th}) ของวงจรนั้น” (Boylestad, Robert. 2003: 336)

จากรูปที่ 13.1 อธิบายการได้รับกำลังไฟฟ้าสูงสุด (P_L) ที่โหลด ดังนี้

ก) การได้รับกำลังไฟฟ้าสูงสุดที่โหลด
เมื่อใช้วงจรสมมูลเทวินิน

ข) การได้รับกำลังไฟฟ้าสูงสุดที่โหลด
เมื่อใช้วงจรสมมูลนอร์ตัน

รูปที่ 13.1 การได้รับกำลังไฟฟ้าสูงสุด (P_L) ที่โหลดของวงจรโครงข่าย

จากรูปที่ 13.1 ก) โหลดได้รับกำลังไฟฟ้าสูงสุดก็ต่อเมื่อ

$$R_L = R_{Th}$$

เมื่อพิจารณาจากรูปที่ 13.1 ก) จะพบว่าวงจรมี 2 ส่วนที่เกี่ยวข้องกันและมีค่าเท่ากัน คือส่วนที่เป็นวงจรสมมูลเทวินินและส่วนที่เป็นโหลด ดังนั้นเมื่อพิจารณากรณีเป็นวงจรสมมูลเทวินินก็สามารถอ้างอิงถึงทฤษฎีการถ่ายโอนกำลังไฟฟ้าสูงสุดได้โดยสาระหลักที่พิจารณาคือ ผลรวมของโครงข่ายเป็น R_{Th} และตัวต้านทาน R_L

จากรูปที่ 13.1 ข) โหลดได้รับกำลังไฟฟ้าสูงสุดก็ต่อเมื่อ

$$R_L = R_N$$

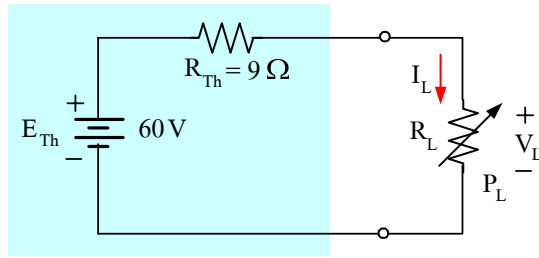
สำหรับรูปที่ 13.1 ก) สามารถหาค่ากำลังไฟฟ้าสูงสุดที่โหลดได้คือ

$$I = \frac{E_{Th}}{R_{Th} + R_L}$$

$$\text{และ } P_L = I^2 \times R_L = \left(\frac{E_{Th}}{R_{Th} + R_L} \right)^2 \times R_L$$

$$\text{ดังนั้น } P_L = \frac{E_{Th}^2 \times R_L}{(R_{Th} + R_L)^2}$$

ถ้าพิจารณาเป็นตัวอย่างดังรูปที่ 13.2 โดยกำหนดให้ $E_{Th} = 60\text{ V}$ และ $R_{Th} = 9\ \Omega$

รูปที่ 13.2 วงจรสมมูลเทวินินใช้เป็นกรณีตัวอย่างตามทฤษฎีการถ่ายโอนกำลังไฟฟ้าสูงสุด

ดังนั้นที่กัลังไฟฟ้าสูงสุดนี้วงจรจะมีประสิทธิภาพเพียง 50 % เท่านั้น ที่แหล่งจ่ายสามารถส่งกัลังไฟฟ้าไปยังโหลดได้และภายใต้เงื่อนไข $R_L = R_{Th}$ จะได้

$$I_L = \frac{E_{Th}}{R_{Th} + R_L} = \frac{E_{Th}}{2R_{Th}}$$

$$P_L = I^2 \times R_L = \left(\frac{E_{Th}}{2R_{Th}} \right)^2 \times R_{Th} = \frac{E_{Th}^2 \times R_{Th}}{4R_{Th}^2}$$

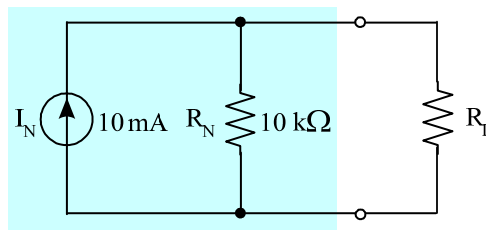
จะได้ $P_{L_{MAX}} = \frac{E_{Th}^2}{4R_{Th}}$ (W) .....(14.4)

จากรูปที่ 13.1 ข) เมื่อเป็นวงจรสมมูลนอร์ตัน จะได้

$$P_{L_{MAX}} = \frac{I_N^2 \times R_N}{4}$$
 (W) .....(14.5)

13.2 การนำทฤษฎีการถ่ายโอนกำลังไฟฟ้าสูงสุดมาใช้แก้ปัญหาวงจรไฟฟ้า

จากรูป จงหาค่า R_L ขณะได้รับกัลังไฟฟ้าสูงสุด และกัลังไฟฟ้าสูงสุดมีค่าเท่าไร

วิธีทำ จากสมการที่ค่า R_L ขณะได้รับกัลังไฟฟ้าสูงสุดจะเท่ากับ R_N

$R_L = 10\text{ k}\Omega$ **ตอบ**

หาค่ากัลังไฟฟ้าสูงสุด

$$P_{L_{MAX}} = \frac{I_N^2 \times R_N}{4} = \frac{(10)^2 \times 40}{4} = 1\text{ W}$$

กิจกรรมการเรียนรู้ (ครั้งที่ 16/18, คาบที่ 61–64/72)

1. ครูขานชื่อผู้เรียน เตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน
2. ครูทบทวนเนื้อหาโดยย่อเรื่อง ทฤษฎีอันดับ และนักเรียนส่งการบ้าน
3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนหน่วยที่ 13
4. ชั้น M ครูนำเข้าสู่บทเรียน และครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
5. ชั้น I ครูสอนเนื้อหาสาระทฤษฎีการถ่ายโอนกำลังไฟฟ้าสูงสุดทั้งหมด โดยบรรยาย ถามตอบ ประกอบสื่อเพาเวอร์พอยต์
6. ชั้น A นักเรียนทำแบบฝึกหัดเป็นกลุ่ม ๆ ละ 1 ข้อ ตามความสมัครใจ ขณะนักเรียนทำแบบฝึกหัด ครูจะสังเกตการทำงานกลุ่ม
7. ชั้น P ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบฝึกหัดตามกลุ่ม และร่วมอภิปรายสรุปบทเรียน
8. ครูมอบหมายให้ทำแบบฝึกหัดข้อที่เหลือจากการทำในชั้นเรียนเป็นการบ้าน

กิจกรรมการเรียนรู้ (ครั้งที่ 17/18, คาบที่ 65–68/72)

1. ครูขานชื่อนักเรียน เตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน
2. ครูทบทวนเนื้อหา จากการสอนครั้งที่ 16 โดยการถามตอบและนักเรียนส่งการบ้าน
3. ชั้น M ครูนำเข้าสู่บทเรียน และครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
4. ชั้น I ครูสอนสรุปเนื้อหาสาระเกี่ยวกับทฤษฎีการถ่ายโอนกำลังไฟฟ้าสูงสุด
5. ชั้น A นักเรียนทำตามใบงานที่ 13 เรื่องทฤษฎีการถ่ายโอนกำลังไฟฟ้าสูงสุดเป็นกลุ่ม ขณะนักเรียนทำการทดลองครูจะสังเกตการทำงานกลุ่มและประเมินผล
6. ชั้น P นักเรียนนำเสนอผลการทดลอง เป็นรายกลุ่มและร่วมสรุปผล
7. นักเรียนเก็บเครื่องมือและทำความสะอาดห้องเรียน
8. นักเรียนทดสอบหลังเรียนหน่วยที่ 13

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้ หนังสือเรียน หน่วยที่ 13, PowerPoint ประกอบการสอน และแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน
2. แหล่งการเรียนรู้ หนังสือ วารสารเกี่ยวกับทฤษฎีการถ่ายโอนกำลังไฟฟ้าสูงสุด, อินเทอร์เน็ต

การวัดและการประเมินผล

การวัดผล (ใช้เครื่องมือ)	การประเมินผล (นำผลเทียบกับเกณฑ์และแปลความหมาย)
1. แบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) หน่วยที่ 13	(ไว้เปรียบเทียบกับคะแนนสอบหลังเรียน)
2. แบบสังเกตการทำงานกลุ่มและนำเสนอผลงานกลุ่ม	เกณฑ์ผ่าน 60%
3. แบบฝึกหัดหน่วยที่ 13	เกณฑ์ผ่าน 50%
4. แบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 13	เกณฑ์ผ่าน 50%
5. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรม ตามสภาพจริง	เกณฑ์ผ่าน 60%

งานที่มอบหมาย

- งานที่มอบหมายนอกเหนือเวลาเรียน ให้ทำแบบฝึกหัดข้อที่เหลือจากทำในชั้นเรียนให้เรียบร้อย
ถูกต้อง สมบูรณ์
- ทบทวนเนื้อหาเพื่อเตรียมสอบทฤษฎี และปฏิบัติ ปลายภาคเรียน ในสัปดาห์ที่ 18

ผลงาน/ชิ้นงาน/ความสำเร็จของผู้เรียน

- ผลการทำและนำเสนอแบบฝึกหัดหน่วยที่ 13 และผ่านเกณฑ์
- ผลการทดลองตามใบงานที่ 13 เรื่องทฤษฎีการถ่ายโอนกำลังไฟฟ้าสูงสุด และผ่านเกณฑ์
- คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) หน่วยที่ 13 และผ่านเกณฑ์

เอกสารอ้างอิง

- ช่างศักดิ์ หมินกำหริม. วงจรไฟฟ้ากระแสตรง รหัสวิชา 2105-2002. (2556).
นนทบุรี: ศูนย์หนังสือเมืองไทย.

บันทึกหลังการสอน

1. ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....

2. ผลการเรียนรู้ของนักเรียน/ผลการสอนของครู/ปัญหาที่พบ

.....
.....
.....

3. แนวทางการแก้ปัญหา

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตัวแทนนักเรียน

ลงชื่อ.....

(.....)

ครูผู้สอน